

Flugmálastjórn Íslands

Flugslysaæfing

Vopnafjörður 2003

Inngangsorð.

Undanfarin sjö ár hafa verið haldnar flugslysæfingar, á stærri áætlunarflugvöllum landsins. Æfingarnar hafa verið haldnar að frumkvæði Flugmálastjórnar Íslands, og að undirbúningi og framkvæmd hafa komið fjöldi aðila bæði heima í héraði sem og af höfuðborgarsvæðinu. Æfing sú sem haldin var á Vopnafirði þann 18. maí var liður í ofangreindri æfingarlotu.

Markmið æfinganna hefur verið að:

- leiða saman þá viðbragðsaðila sem hafa hlutverki að gegna vegna flugslysa á viðkomandi flugvelli.
- tryggja fræðslu á sviði viðbúnaðar og viðbrögðum við hópslysum
- reyna á samstarf viðbragðsaðila og samþættingu starfa þeirra
- draga fram lærdóm sem nýtast megi við frekari undirbúning vegna flugslysa eða annarra hópslysa.

Æfingar sem þessar kalla á mikinn undirbúning fjölda aðila og hleypur beinn- og óbeinn kostnaður við hverja æfingu á milljónum króna. Hér er því um að ræða mikilsvert framlag fjölda aðila, félagasamtaka, fyrirtækja og stofnana sem miðar að því að tefla fram vel þjálfuðum og samhæfðum mannskap ef til stór áfalla kemur.

Það er vel að tíðni flugslysa og annarra stóráfalla hér á landi er lág. Það er að sama skapi þeim mun mikilvægara að þeir sem hafa verkskyldum að gegna við slík tilfelli, séu vel þjálfaðir og störf þeirra samhæfð. Sá undirbúningur og æfing sem fram fór á Vopnafirði á vordögum 2003 var liður í því. Til þess að viðhalda þeirri reynslu sem aflað var, skiptir miklu að halda áfram á sömu braut. Þannig má segja að um sé að ræða hringferli þar sem að:

- æfa þarf reglulega samhæfð viðbrögð þeirra sem hafa verkskyldum að gegna
- draga fram lærdóm / það sem betur má fara.
- uppfæra / lagfæra áætlanir og verklag í samræmi við lærdóminn
- æfa svo aftur o.sfv.

Um leið og Vopnafirðingum er óskað til hamingju með ný afstaðna æfingu eru þeir hvattir til að halda áfram því þróttmikla starfi sem vel mátti greina á þessari ný afstöðnu æfingu.

Skýrslu þessari er ætlað að draga saman helstu upplýsingar um undirbúning, framkvæmd og niðurstöður æfingarinnar. Rétt er að benda sérstaklega á kafla 4 þar sem teknar eru saman helstu tillögur til úrbóta.

Það er von þeirra sem unnu með Vopnafirðingum að æfingunni, að þessi lærdómur megi koma að gagni í áframhaldandi starfi.

Árni Birgisson
æfingarstjóri

Efnisyfirlit.

Bls.	
3	Inngangsorð
5	Efnisyfirlit
7	Kafl 1 - Undirbúningsvinna æfingarinnar
10	Kafl 2 - Þátttaka í æfingunni
11	Kafl 3 - Almenn um framgang æfingarinnar
13	Kafl 4 - Helstu niðurstöður og tillögur til úrbóta
17	Kafl 5 - Lokaskýrslur hópa / hópstjóra
19	<ul style="list-style-type: none">• Skipulag vettvangs
23	<ul style="list-style-type: none">• Sjálfboðaliðar
27	<ul style="list-style-type: none">• Aðgerðarstjórn / Vettvangsstjórn / Lögregla
31	<ul style="list-style-type: none">• Slökkvilið
35	<ul style="list-style-type: none">• Heilbrigðisþjónusta
41	<ul style="list-style-type: none">• Björgunarsveitir
45	<ul style="list-style-type: none">• Fjöldahjálp
61	<ul style="list-style-type: none">• Flugvallarstarfsmenn
65	<ul style="list-style-type: none">• Rannsókn og skráning
69	<ul style="list-style-type: none">• Fjarskipti
73	Viðaukar

KAFLI 1

Undirbúningsvinna æfingarinnar.

Vegna nálægðar Vopnafjarðar og Þórshafnar og sökum þess að nokkuð er um samstarf á skipulagi viðbragðsaðila var ákveðið að halda æfingar á báðum stöðunum (á sitt hvorum deginum) og nýta undirbúninginn að hluta til sameiginlega. Eftir á að hyggja reyndist það fyrirkomulag ekki sem best.

Með bréfi dagsett 27. febrúar 2003 voru viðbragðsaðilum á Vopnafirði kynntar hugmyndir að því að haldin yrði flugslysæfing á svæðinu. Voru forsvarsmenn viðbragðsaðila hvattir til að tilnefna tengiliði fyrir sínar starfseiningar, sem saman mynduðu vinnuhóp vegna undirbúningsins. Þá var boðað til fundar þann 13. mars, þar sem fyrirhuguð æfing og undirbúningur hennar var kynnt og rædd.

Á fundinn mættu fulltrúar allra viðbragðsaðila á Vopnafirði. Kynntar voru hugmyndir að æfingunni og farið yfir í hverju undirbúningur slíkrar æfingar væri fólgin. Almennur áhugi fundarmanna var á því að slík æfing yrði haldin, enda langt um liðið síðan sambærileg æfing var síðast haldin. Afráðið var að æfingin yrði haldin í byrjun maí, en við frekari undirbúning æfingarinnar kom í ljós að fyrsta helgin í maí hentaði ekki og var ákveðið að æfingin skyldi haldin 15. – 19. maí 2003.

Óskað var eftir því að Vopnafirðingar tilnefndu einn aðila sem lykil tengilið heimamanna vegna undirbúnings æfingarinnar. Björn H. Sigurbjörnsson (slökkviliðsstjóri) gegndi því starfi af miklum dug. Hlutverk lykiltengiliðs var m.a. að halda utan um / samhæfa undirbúningsvinnu heimamanna og annast samskipti við fulltrúa svo nefnds “flugslyshóps”. Sá hópur hefur unnið með heimamönnum að undirbúningi og framkvæmd þeirra flugslysæfinga sem haldnar hafa verið undanfarin ár. Flugslyshópurinn skipa fulltrúar Flugmálastjórnar, Landlæknis, Landspítala háskólasjúkrahúss, Lögreglunnar í Reykjavík, Rannsóknarnefndar flugslysa, Rauða kross Íslands, Ríkislögreglustjóra, Slysavarnafélagsins Landsbjargar, Slökkviliðs Akureyrar og Slökkviliðs höfuðborgarsvæðisins.

Fram að æfingunni fór fram margs konar undirbúningur, fræðsla og þjálfun, bæði innan einstakra viðbragðseininga sem og þeirra á meðal. Þannig héldu heimamenn samráðsfundi þar sem farið var yfir undirbúninginn, hann samhæfur og verkaskipti starfseininga skilgreind og rædd.

Innan hverrar viðbragðseiningar var unnið að margskonar undirbúningi, bæði í samvinnu við aðila úr flugslyshópnum og einslega. Þá voru skipulögð námskeið og fræðsla vikunnar fyrir æfinguna og má þar nefna: skipulag aðgerða á vettvangi (SÁBF) og fyrstahjálp. Þátttaka í þeim námskeiðum var mis góð.

Megin þunginn í fræðslu og þjálfun fór svo fram dagana fyrir æfinguna sjálfa. Þannig voru báðar æfingarnar og undirbúningur þeirra formlega settar/-ur föstudaginn 16. maí. Flutt voru ýmis fræðsluerindi fram eftir kvöldi. Laugardaginn 17. maí var skipt upp þannig að fyrir hádegi var unnið að undirbúningi á Þórshöfn en eftir hádegi var unnið að undirbúningi á Vopnafirði og um kvöldið var boðið upp á erindi fyrir báða staðina.

Sunnudagurinn 18. maí var svo æfingardagurinn á Vopnafirði. Fyrir hádegi var unnið að loka undirbúningi. Um hádegi var haldinn stöðufundur og sjálf æfingin hófst um klukkan 13:00. Að lokinni æfingunni og frágangi var svo haldinn úrvinnslufundur í félagsheimilinu, þar sem farið var yfir hvernig til hafði tekist. Botninn var svo sleginn í daginn með grillveislu í boði heimamanna. Mánudaginn 10. maí var svo æfingardagurinn á Þórshöfn og var hann með svipuðu sniði og sunnudagurinn á Vopnafirði. ***Sjá nánar meðfylgjandi dagskrá æfingarinnar.***

Dagskrá vegna flugslysaæfinganna á Vopnafirði og Þórshöfn 2003

Flugslysaæfingar á Þórshöfn og Vopnafirði 2003 Almenn dagskrá

	Undirbúningur Fim. 15. maí	Undirbúningur Fös. 16. maí	Undirbúningur Lau. 17. maí	Æfing Vopnafirði Sun. 18. maí	Æfing Þórshöfn Mán. 19. maí
08:00 - 09:00					
09:00 - 10:00				Vinnuhópar að störfum	Vinnuhópar að störfum
10:00 - 11:00		Undirbúningur heilbrigðisstarfsmanna á Þórshöfn	Vinnuhópar að störfum	Stöðufundur	Stöðufundur
11:00 - 12:00			Stöðufundur allra hópa (30mín)	Matur í félagsheimilinu	Matur í íþróttahúsinu
12:00 - 13:00					
13:00 - 14:00		Undirbúningur heilbrigðisstarfsmanna á Þórshöfn	Matur í íþróttahúsinu		
14:00 - 15:00	Undirbúningur heilbrigðisstarfsmanna á Vopnafirði		Vinnuhópar að störfum	Æfing	Æfing
15:00 - 16:00					
16:00 - 17:00		Alir Setning æfingarinnar kynning Flugslysaáætlun / SÁBF Ferli og flokkun slasaðra Flugslysið við Höfn 1998			
17:00 - 18:00				Frágangur og sund	Frágangur og sund
18:00 - 19:00		Um gengni um vettvang með tillit til rannsóknar	Matur Gistiheimilið Vopnafj. Stöðufundur allra hópa (30mín)	Úrvinnslufundur	Úrvinnslufundur í félagsheimilinu
19:00 - 20:00	Undirbúningur þjörgunarsveitanna á Vopnafirði				
20:00 - 21:00		Frjálst Ýmis hópafræðsla	Frjálst Fjölmíðlar við hópslys Ýmis hópafræðsla	Matur í félagsheimilinu	Matur í félagsheimilinu
21:00 - 22:00				"Á léttum nótum"	"Á léttum nótum"
22:00 - 23:00					

Haldið á Þórshöfn
Haldið á Vopnafirði

Vinnuhópar vegna undirbúnings á Vopnafirði

Undirbúningsvinnan fyrir æfingarnar var unnin í hópum, þar sem unnið var að ákveðnu viðfangsefni eða störfum ákveðinnar viðbragðseiningar. Umfang vinnuhópanna var mjög misjafnt, þannig gat einn og sami maðurinn verið í fleiri en einum vinnuhóp. Vinnuhóparnir reyndust mikilvægur vettvangur til að samhæfa störf, margra viðbragðsaðila, á ákveðnu sviði. Fulltrúar flugslysahópsins (að sunnan og frá Akureyri) leiddu vinnuna í vinnuhópunum, en markmiðið var að sem mest af vinnunni væri unnið af heimamönnum.

Sjá nánar lista yfir vinnuhópa.

N r.	Heiti / viðfangsefni	Hópavinnu stýrt af:	Heimamenn (ekki tæmandi!)	Aðsetur
1	Skipulag vettvangs (það að búa til slysið)	Jóhann Þór Jónsson (SA) – hópstjóri Rolf Tryggvason (SA) Jón Friðrik Jóhannsson (SHS).	Slökkvilið Björgunarsveitir Flugvallarstarfsmenn.	Flugvöllurinn
2	Sjálfbóðaliðar (leikarar)	Vigdís Agnarsdóttir (RKÍ) – hópstjóri	Rauða kross deild	Grunnskólinn
3	Keyrslustjórn (handrit og bakskipulag)	Árni Birgisson (FMS) – hópstjóri Kristján Torfason (FMS)	0	Grunnskólinn
4	Aðgerðastjórn (yfirstjórn og boðun)	Víðir Reynisson (RLS-AV) (Mun ekki starfa)	Almannavarnanefnd (mun ekki starfa)	
5	Vettvangsstjórn	Víðir Reynisson (RLS) – hópstjóri Atli Már Markússon (SL) Jón Friðrik Jóhannsson (SHS) Ágúst Svansson (LR) Jónína S. Sigurðardóttir (FML) Jón Baldursson (LHS) Bára Benediktsdóttir (LHS)	Lögreglan Slökkvilið Björgunarsveitir	Grunnskólinn
6	Slökkvilið	Jón Friðrik Jóhannsson (SHS) – hópstjóri Jóhann Þór Jónsson (SA) Rolf Tryggvason (SA)	Slökkvilið	Slökkvistöðin
7	Heilbrigðisþjónustan	Jón Baldursson – hópstjóri Bára Benediktsdóttir (LSH) Guðbjörg Pálsdóttir (LHS) Margrét Blöndal (LL) Anna S. Vernharðsdóttir (SL)	Læknar Hjúkrunarfræðingar Prestar Sjúkraflutningamenn Björgunarsveitir	Heilsugæslustöð
8	Lögreglan	Ágúst Svansson – hópstjóri (LR) Jónína S. Sigurðardóttir (FML)	Lögreglan	Lögreglustöðin
9	Björgunarsveitir	Atli Már Markússon – hópstjóri Anna S. Vernharðsdóttir (SL)	Björgunarsveitir	Björgunarsveitahús
10	Fjöldahjálp	Herdís Sigurjónsdóttir – hópstjóri Jóhann Thoroddsen (RKÍ) Guðný H. Björnsdóttir (RKÍ) Elma Guðmundsdóttir (RKÍ) Margrét Blöndal (LL)	Rauða kross deildir Prestar.	Grunnskólinn
11	Flugvallarstarfsmenn	Jóhann Þór Jónsson – hópstjóri Rolf Tryggvason (SA) Bergþór N Bergþórsson (FMS)	Starfsmenn á flugvelli	Flugvöllurinn
12	Rannsókn / skráning	Steinar Steinarsson – hópstjóri Ágúst Svansson (LR) Bára Benediktsdóttir (LHS), Víðir Reynisson (RLS-AV)	Lögreglan Slökkvilið Rauði kross deild Heilbrigðisstarfsmenn Björgunarsveitir o.fl.	Grunnskólinn
13	Fjarskipti	Jónína S. Sigurðardóttir (FML) – hópstjóri Ágúst Svansson (LR) Atli Már Markússon (SL) Jón Friðrik Jóhannsson (SHS)	Lögreglan Björgunarsveitir Slökkvilið	Grunnskólinn
14	Fjölmiðlar	Heimir Már Pétursson (FMS) - hópstjóri	Staðar fjölmiðlar	Grunnskólinn

KAFLI 2

Þátttaka í æfingunni.

Til þess að æfing líkt og sú sem haldin var á Vopnafirði geti orðið að veruleika þarf mikinn mannskap. Ekki nóg með að það þurfi mannskap til þess að "leysa vandamálið" (flugslysið), heldur þarf líka mannskap til þess að "búa til vandamálið". Þannig má í raun segja að þátttakendur í æfingunni hafi verið að tvennum toga: þeir sem settu upp og léku vandamálið og þeir sem að leistu vandamálið. Samkvæmt fyrirbyggjandi upplýsingum má ljóst vera að þátttaka í æfingunni hafi verið 98 manns. Þar af voru um 79 heimamenn og 19 aðkomumenn. Heildarfjöldi viðbragðsaðila sem vann að "lausn vandans" voru um 58. Það lætur því nærri að 10% Vopnafirðinga hafi komið með beinum hætti að æfingunni.

Listi yfir þátttakendur

Starfseining	Fjöldi
Björgunarsveitin	16
Flugvallarstarfsmenn	2
Heilsugæslan	13
Lögreglan	2
Leikarar (sjúklingar og aðstandendur)	22
Rauð krossinn	10
Slökkvilið Vopnafjarðar	12
Slökkvilið Bakkafjarðar	3
Samtals heimamenn	79
Flugslusahópurinn (að sunnan og frá Akureyri)	19
Samtals	98

KAFLI 3

Almennt um framgang æfingarinnar.

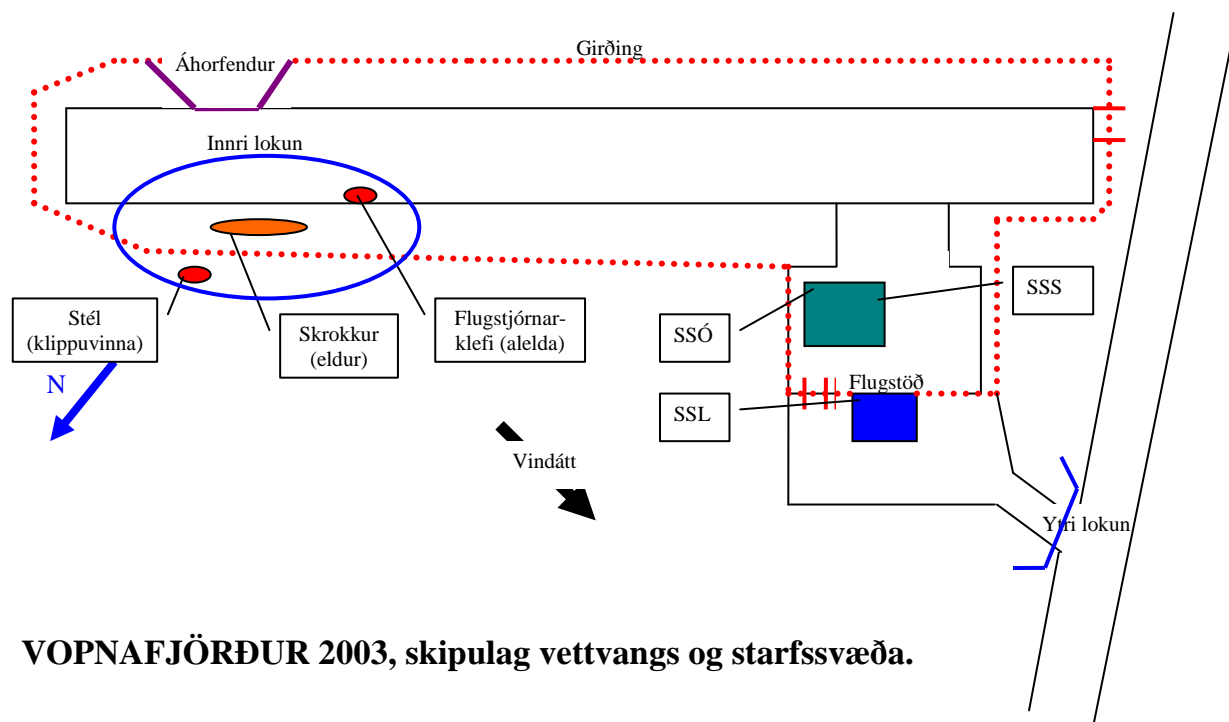
Liður í æfingunni var að "allir máttu vita allt". Þannig var æfingin ekki hugsuð sem úttekt eða próf, þar sem búið væri til slys sem enginn fengi að vita neitt um þar til á hólminn væri komið. Þannig var æfingin fremur hugsuð sem heildstætt þjálfunarferli eða nokkurs konar námskeið. Ein af ástæðum þess að þetta er gert með þessum hætti er að auðveldara að kafa dýpra ofan í samvinnu og samhæfingarmál viðbragðsaðila. Það má með sanni segja að það sé þungamiðja velheppnaðra aðgerða ef tekst að samhæfa störf fjölda ólíkra viðbragðseininga.

Eftirfarandi er atburðarlýsing og teikning af vettvang var afhent þátttakendum fyrir æfinguna: Klukkan 13:00 hlekkist Twin Otter flugvél, með kallmerkið TF-VOX, á við lendingu á braut 23 (norðaustur endi) á Vopnafjarðarflugvelli, með þeim afleiðingum að hún skellur til jarðar norðan við flugbrautina. Flugvélin laskast mikið og brotnar í nokkra hluta. Eldsneyti dreifist um svæðið og miklir eldar kvikna.

Í flugvélinni er tveggja manna áhöfn (flugmaður og flugstjóri) auk 13 farþega, samtals 15 manns. Ástand farþega er sem hér segir: 3 = látnir, 9 = slasaðir og 3 = óslasaðir).

Í flugstöðinni bíða nokkrir aðstandendur eftir komu farþega sem eru í vélinni.

Veður í æfingunni verður raunveður (það veður sem er þá stundina).

VOPNAFJÖRÐUR 2003, skipulag vettvangs og starfssvæða.

Æfingin hófst svo með þeim hætti að þegar flugvallarvörður á vakt í flugturni varð eldsins var, hringdi hann í Neyðarlínuna og óskaði eftir boðun vegna flugslys á Vopnafjarðarflugvelli. Sumir viðbragðsaðilar voru heimavið eða fjarri sínum starfsaðstöðum og mættu líkt og um raunverulegt tilfelli væri að ræða. Aðrir viðbragðsaðilar voru í sínum starfsaðstöðum þegar að kallið kom, en biðu áætlaðan viðbragðstíma áður en haldið var á vettvang. Með þeim hætti ætti innkoma viðbragðsaðila að hafa verið með sem raunhæfustum hætti.

Frá upphafi var afráðið að virkja ekki almannavarnanefnd eða aðgerðastjórn Vopnafjarðar. Sú ákvörðun byggðist á því að menn töldu lærdómsgildið meira ef sem flestir viðbragðsaðila fengju að taka þátt í störfum og samhæfingu á og við vettvang, í stað þess að manna stjórnstöð.

Að sama skapi var sú ákvörðun tekin að ekki kæmu utanaðkomandi bjargir / liðstyrkur að æfingunni, önnur en sú að hermt væri eftir sjúkraflugi með bílum og var komutími loftfaranna skilgreindur frá því að beðið var um þau og lagður við útkalls og flugtími.

Æfingunni var slitið þegar að allir höfuð verið fluttir af vettvangi og störf í fjöldahjálparstöð og söfnunarsvæði aðstandenda var lokið.

Það er óhætt að segja að á heildina litið hafi æfingin gengið mjög vel og ánægjulegt að sjá góða og áhugasama þátttöku frá hinum ýmsu viðbragðseiningum. Að öðru leiti er vísað í kafla 5 um niðurstöður æfingarinnar.

KAFLI 4

Helstu niðurstöður og tillögur til úrbóta.

Hér að aftan eru skýrslur frá helstu starfshópum sem unnu að undirbúningi og framkvæmd æfingarinnar. Skýrslurnar eru unnar af fulltrúum flugslysahópsins (sunnanmenn og Akureyringar), sem á æfingunni höfðu það hlutverk að fylgjast með framgangi æfingarinnar. Í viðauka er að finna skýrslur sem bárust frá heimamönnum og fundargerð rýnifundar sem haldinn var í kjölfar æfingarinnar.

Þá má geta þess að Rauði kross Íslands hefur tekið saman ýtarlega skýrslu um störf þau sem Rauði krossinn og félagsmenn hans unnu í æfingunni. Þá skýrslu má nálgast á heimasíður Rauða krossins: www.redcross.is

Rétt er að menn hafi það í huga að þegar dregin er lærdómur af æfingum skiptir mjög miklu máli að menn geri sér grein fyrir því á hverju lærdómurinn (góður eða slæmur) byggist. Er það vegna æfingarlegs atriðis, sem ekki myndi gerast í raunveruleikanum dæmi: sjúklingur sýndi ekki rétt einkenni við tilteknum áverka; eða eru þau framkvæmdarlegum / raunverulegum toga, sem allt eins gæti gerst í raunveruleikanum, dæmi: fjarskipti frá vettvangsstjóra til söfnunarsvæðis slasaðra voru ófullnægjandi. Það er ekki síður mikilvægt að gera sér grein fyrir þessum atriðum þegar menn hyggjast nýta lærdóminn til frekari vinnslu, svo sem við gerð eða endurskoðun flugslysaáætlunar eða verkskipulags einstakra starfseininga.

Helstu tillögur til úrbóta:

Þessar tillögur til úrbóta eru dregnar úr skýrslum hópstjóra (sjá kafla 5)

Hópur	Tillögur til úrbóta
Skipulag vettvangs	Engar tillögur
Sjálfboðaliðar	Engar tillögur
Keyrslustjórn	Engar tillögur
Aðgerðarstjórn	Engar tillögur (Starfaði ekki)
Vettvangsstjórn	Þáttur keyrslustjórnar: Betur þarf að hyggja að dagskrá vinnuhópa því fulltrúar heimamanna voru boðaðir á fundi á fleiri en einn stað í einu.
Vettvangsstjórn	Þáttur heimanna: Það hefðu að ósekju fleiri Vopnfirðingar mátt taka þátt í undirbúningsnámskeiðinu.
Vettvangsstjórn	Hafist verði handa við að vinna að áætlun fyrir Vopnafjörð sem tekur á viðbrögðum við flugslysi en jafnframt gæti nýst í öðrum stærri slysum.
Vettvangsstjórn	Viðbragðsaðilar á Vopnafirði æfi með reglubundnum hætti saman einstaka þætti viðbragða við hópslysi.
Vettvangsstjórn	Viðbragðsaðilar á Vopnafirði æfi saman alla þætti viðbragða við hópslysi annað hvert ár.
Vettvangsstjórn	Þeir sem sinna vettvangsstjórnun fá tækifæri til að sækja námskeið í vettvangsstjórnun.
Vettvangsstjórn	Aðrir stjórnendur fá tækifæri til að auka við þekkingu sína á vettvangsstjórnun og sækji námskeið og fræðsluerindi um slíkt.
Vettvangsstjórn	Viðbragðaseðilar fá tækifæri á að æfa notkun fjarskiptatækja.
Slökkvilið	Þrýstijafnarinn í flugvallarbílum
Slökkvilið	Fjarskipti
Slökkvilið	Æfingin sett á of stutt frá reglubundnu flugi á staðinn, gerði það að verkum að stuttur tími var til að setja sjálfan vettvanginn upp.
Slökkvilið	Æfa og yfirfara tæki og tól oft, sérstaklega þau sem eru komin

	til ára sinna.
Slökkvilið	Fjarskiptaæfingar, þurfa ekki að vera flóknar.
Slökkvilið	Að hafa æfinguna hálf tíma síðar hefði passað fínt. Málið var þó leyst vanir að vinna undir pressu og kannski best þannig?
Heilbrigðisþjónusta	Atriði við undirbúning æfingarinnar: Eftirlíking brottflutnings ekki nægilega vel skipulögð, truflaði framkvæmd æfingarinnar að taka sjúkrabíla í það verkefni. Setja sérstakan umsjónarmann og farartæki í þetta hlutverk.
Heilbrigðisþjónusta	Birgðir af greiningarspjöldum eru á þrotum á flestum stöðum á landinu. Rætt hefur verið um að taka upp nýja tegund spjalda. Ástandið hefur þegar verið tilkynnt landlækni.
Heilbrigðisþjónusta	Atriði við framkvæmd æfingarinnar: Innra starf: Framan af vantaði fleiri björgunarsveitarmenn á SSS.
Heilbrigðisþjónusta	Tæknileg og fagleg atriði: Vantaði fleiri börur og teppi á flugvöll, kerru fyrir þann búnað, búkka undir börur og loftnet með tengi fyrir talstöð HSA. Þennan búnað þarf FMS að útvega og ætti kostnaður að geta orðið hóflegur við það.
Lögregla	Engar tillögur
Björgunarsveitir	Heimamenn æfi oftast saman
Fjöldahjálp	Ljúka þarf við neyðarvarnaáætlun Vopnafjarðardeildar Rauða kross Íslands.
Fjöldahjálp	Yfirfara þarf samkomulag við milli Rauða kross deildar og Slysavarnardeildarinnar Sjafnar og gera formlegt samkomulag.
Fjöldahjálp	Ljúka þarf við gerð héraðssamnings við almannavarnanefnd.
Fjöldahjálp	Halda fjöldahjálparstjóranámskeið á svæðinu á haustdögum.
Fjöldahjálp	Gera þarf ráð fyrir sérstakri símsvörunarmiðstöð til aðstandenda og vina, þ.e. að aðrir en neyðarnefnd annist upplýsingasímann.
Fjöldahjálp	Gæta þarf að tæknilegum atriðum eins og að hafa pappír í faxinu strax í upphafi aðgerðar.
Fjöldahjálp	Gera þarf ráð fyrir sérstakri stjórnstöð á söfnunarsvæði aðstandenda sem hægt er að loka frá aðstandendum.
Fjöldahjálp	Gæta þarf að því tímabili þegar „aðstandendum“ fækkar á söfnunarsvæðinu því þá eru þeir sem sinna aðhlyningu og þeir „aðstandendur“ sem eftir eru orðnir þreyttir.
Fjöldahjálp	Þeir sem eru að veita aðhlyningu þurfa að gæta sín á því að „þetta ekki út“ þegar lítið er að gerast eða fara að hópa sig saman í spjalli.
Fjöldahjálp	Skoða þarf hvaða aðferð á að nota þegar verið er að tilkynna um afdrif „sjúklinganna“. Það þarf að meta það hvort rétt sé að upplýsa alla í einu eða tala einslega við þann sem í hlut á.
Fjöldahjálp	Halda þarf sérhæft námskeið í sálrænni skyndihjálpar fyrir fjöldahjálparstjóra og stuðningslið í neyðarvörnum.
Fjöldahjálp	Gera þarf ráð fyrir viðrun inni í neyðarvarnaáætlunum.
Fjöldahjálp	Taka þarf þátt í vinnu við myndum áfallahjálparteymis á svæðinu.
Fjöldahjálp	Að setja inn í flugslysaáætlun sérstaka tilkynningu til aðstandenda sem flugvallarstarfsmaður eða sjálfboðaliði Rauða krossins getur lesið upp við svona aðstæður.
Fjöldahjálp	Ef settur er upp símsvari þarf að lesa inn upplýsingar um að hægt sé að fá upplýsingar hjá Rauða kross deild og eins að hægt sé að fara á söfnunarsvæði aðstandenda.
Fjöldahjálp	Að setja inn í flugslysaáætlanir að eftir flugslysaútkall mæti hluti sjálfboðaliða Rauða krossins beint í flugskýlið til aðstoðar.
Fjöldahjálp	Tryggja þarf „yfirvald“ til að vera Rauða kross fólki til aðstoðar á meðan verið er að rýma flugstöð.
Fjöldahjálp	Að gera ráð fyrir tengiliðum í neyðarvarnaáætlunum Rauða kross deilda og hópslysaáætlunum heilbrigðisstofnana.
Fjöldahjálp	Hraða vinnu við mótun skipulags og þjálfunar sjálfboðaliða í

	fyrsta stigs áfallahjálp.
Fjöldahjálp	Halda þarf námskeið í sálrænni skyndihjálp fyrir fjöldahjálparstjóra og stuðningslið um allt land.
Fjöldahjálp	Aðstoða þarf Biskupsstofu ef óskað verður eftir við að ljúka vinnu hópslysaneftndar kirkjunnar varðandi skipulag kirkjunnar í almannavarnástandi og áfallahjálparskipulagi í landinu.
Fjöldahjálp	Aðstoða þarf við myndun áfallahjálparteyma á landinu.
Fjöldahjálp	Hraða vinnu við mótun heildarskipulags varðandi meðferð skráningarupplýsinga og upplýsingagjafar milli Rauða kross Íslands og almannavarnadeildar Ríkislögreglustjóra.
Fjöldahjálp	Ljúka vinnu landsfélags Rauða kross Íslands varðandi upplýsingasíma Rauða krossins.
Fjöldahjálp	Ljúka þarf vinnu við upplýsingasíma Rauða krossins.
Fjöldahjálp	Svæðisfulltrúi og neyðarvarnafulltrúi aðstoði Vopnafjarðardeild við gerð neyðarvarnaáætlunarinnar.
Fjöldahjálp	Svæðisfulltrúi og neyðarvarnafulltrúi aðstoði Vopnafjarðardeild við gerð héraðssamnings við almannavarnanefnd.
Fjöldahjálp	Halda þarf fjöldahjálparstjóranámskeið á Vopnafirði á haustdögum.
Fjöldahjálp	Gera þarf ráð fyrir fjölmiðlaáreiti í æfingaskipulagi, bæði í fjöldahjálparstöð, söfnunarsvæði aðstandenda og í síma.
Fjöldahjálp	Ymsar tillögur til úrbóta “æfingalegs eðlis” er að finna í skýrslu RKÍ á bls. 63 og 64
Flugvallarstarfsmenn	Búnaðurinn á slökkvibílnum virkaði ekki sem skildi. Nauðsynlegt er að prófa búnaðinn á flugvallarslökkvibílnum reglulega, ef það er ekki gert verður þrýstijafnari sem jafnar loftþrýstingi inná léttvatnskútin stírdur og getur jafnvel alveg staði á sér eins og gerðist í þessu tilfelli. <u>Tillögur til úrbóta.</u> Koma verður upp tank þannig að hægt sé að tæma léttvatnið af bílnum og setja vatn á hann í staðin. Einnig verður að vera til aukafaska af köfnunarefni til að setja á bílinn. Þannig ætti að vera hægt að prófa búnaðinn reglulega og mæli ég með að þetta sé gert ekki sjaldnar en einu sinni í mánuði.
Flugvallarstarfsmenn	Flugvallarhlað er opið fyrir almennri umferð. Það virðist sem mjög frjálst sé gengið um flughlaðið á Vopnafjarðarflugvelli, hlið sem er á girðingu stendur opið öllum stundum og hver sem er hefur greiðan aðgang að flughlaðinu og þaðan inná flugbraut <u>Tillögur til úrbóta.</u> Hliðið sem lokar af flughlaðið ætti undir öllum eðlilegum kringumstæðum að vera lokað og mjög mikilvægt er að umferð um flughlað sé stjórnað þannig að ekki komist hver sem er þar inn.
Flugvallarstarfsmenn	Engin slökkvigalli er á flugvellinum Í viðauka 14 hjá alþjóða flugmálastofnuninni kveður á um að flugvallarslökkviliðsmenn skuli vera í fullum hlífðarbúnaði við æfingar og störf. Fullur hlífðarbúnaður við slökkvistörf telst vera Slökkvigalli Hjálmur Stígvél Vettlingar Reykköfunarhetta (Reykköfunartæki) <u>Tillögur til úrbóta.</u> Kaupa þarf slökkvigalla fyrir starfsmanninn eða gera samstarfssamning við slökkvilið Vopnafjarðar um viðbúnað við flugtök og landingar á flugvellinu.
Rannsókn / skráning	Atriði við undirbúning æfingarinnar: Þáttur sunnamanna. Skráning skjólstaðinga í hópslysi er stór þáttur í úrvinnslu og samræming milli viðbragðsaðila lykilatriði til þess að hún gangi upp. Núverandi kerfi er hægt að bæta með

	Því að taka í gagnið ný frumgreiningarspjöld sem hafa verið útbúin og með réttri kynningu á notkun þeirra væri hægt að bæta skráningarferlið. Einfalda þarf skráningarblað og jafnvel að prenta leiðbeiningar aftan á eyðublaðið. Heildarsamræming þarf að eiga sér stað milli Landlæknisembættis og Ríkislögreglustjóra og er það að verða mjög brýnt verkefni.
Rannsókn / skráning	Þáttur heimamanna. Talsverðan tíma tók fyrir RKÍ að fá staðfest nöfn látinna. Faxtæki á flugvelli er gamalt og úrsérgengið, en talsverðan tíma tók í hvert skipti að koma skráningarblaði í gegn. Faxtæki í fjöldahjálparstöð var pappírslaut og skýrir það tímamismuninn, 17 mínútur, frá því skráningarblað no. 1 var sent og þar til það var móttækið. Dálkur fyrir tímasetningu á sendingu skráningarblaðs mætti vera til staðar.
Fjarskipti	Æfa meira notkun fjarskipta
Fjölmiðlar	Engar tillögur

KAFLI 5

Skýrslur hópa / hópstjóra

Skipulag vettvangs

Sjálfbóðaliðar

Keyrslustjórn

Aðgerðarstjórn / Vettvangsstjórn/Lögregla

Slökkvilið

Heilbrigðisþjónusta

Björgunarsveitir

Fjöldahjálp

Flugvallarstarfsmenn

Rannsókn og skráning

Fjarskipti

Fjölmiðlar

Skipulag vettvangs

Flugslysaæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Skipulag vettvangs

Hópstjóri: Jóhann Þór Jónsson

Undirbúningur vettvangs:

Í undirbúningi vettvangs tóku þátt auk undirritaðs

Jón Friðrik Jóhannsson

Slökkviliði Höfuðborgarsvæðisins

Rolf Tryggvasson

Slökkviliði Akureyrar

Einnig komu að undirbúningnum heimamenn og kunnum við þeim bestu þakkir fyrir.

Við undirbúning vettvangsins var reynt að líkja sem mest eftir flugvélabraki. Notaðir voru 3 misstórir bílar, 1 stór sendlabíll sem hugsaður var sem flugvélabúkur og tveir fólkubílar annar sem flugstjórnarklefi og hinn sem stéhluti vélarinnar. Eldur var í flugvélabúknunum og stéhlutanum. Staðsetning slystaðsins var rétt norðan við miðju brautarinnar og náði frá jaðri brautarinnar og út á öryggissvæði (sjá yfirlitsmynd af vettvangi). Vettvangurinn var settur þannig upp að flugvallarslökkvilið ætti að geta heft útbreiðslu eldsins og haldið honum í skefjum þangað til bæjarlökkvilið kom á staðin og gekk það eftir. Í öðrum fólkubílunum voru tveir sjúklingar sem voru innilokaðir og var hugsunin að slökkviliðið notaði klippubúnað sinn til að klippa þá út. Ég tel að nokkuð vel hafi tekist til með uppsetningu á vettvangi, þetta verkefni hafi verið nokkuð krefjandi án þess þó að vera óyfirstíganlegt.

Sjálfoðaliðar

Flugslýsaæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Sjálfboðaliðar

Hópstjóri: Vigdís Agnarsdóttir

1. Undirrituð stýrði hóp um sjúklinga og aðstandendur.

Undirbúningur fór fram í samstarfi við heimamenn, Helga Jakobsdóttir aðstoðaði við að safna sjúklingum fyrir hönd Rauða kross deildarinnar á Vopnafirði. Hún hafði einnig samband við þrjár konur á svæðinu sem voru tilbúnar til að koma og sjá um förðun sjúklinganna. Þær heita Eygló Antonsdóttir, Signý Kristjánsdóttir og Guðrún Geirsdóttir. Ég hélt námskeið fyrir þær á laugardeginum undir hádegi og kenndi þeim undirstöðuatriði varðandi slýsaförðun og undirbúning leikara. Þær fengu svo nokkra leikara til að vera tilraunadýr og spreyttu sig á verkefnum morgundagsins. Þetta gekk mjög vel. Leikarakynning var haldin kl. 10.00 á laugardagsmorguninn þar sem kynnt var fyrir væntanlegum leikurum hvernig æfingar af þessu tagi eru byggðar upp og til hvers er ætlast af leikurunum í æfingunni. Einnig voru leikarar beðnir að koma vel klæddir en samt í fötum sem mætti klippa og rífa og einnig hella blóði í.

2. Á æfingunni var undirrituð stödd á slýsavettvangi þar sem ég fylgdist með frumgreiningu og meðferð leikaranna (sjúklinganna) Einnig þurfti að koma sjúklingunum fyrir á sínum stöðum og það var gert í samráði við þá vettvangsmenn Jón Friðrik, Jóhann og Rolf. Undirrituð fylgdi svo næstsíðasta sjúkling af vettvangi inn á SSS.

3. Helstu tímasetningar voru eftirfarandi.

- Kl. 10.00 Undirbúningur leikara og förðun hefst.
- Kl. 12.00 Allir leikarar tilbúnir og farþegalisti útbúinn.
- Kl. 12.00 Leikara fengu að borða á vegum heimamanna.
- Kl. 12.05 Farþegalista komið til Árna Birgissonar.
- Kl. 12.45 Leikurum ekið á vettvang og þeim fyrstu komið fyrir.
- Kl. 13.03 Æfing hefst.
- Kl. 13.12 Næstu sjúklingum komið fyrir þegar sést til bæjarslökkviliðs.
- Kl. 14.15 Síðasti sjúklingur skilar sér í SSS.

4. Förðun sjúklinga hófst um kl. 10.00 og gekk vel að úthluta áverkum og hlutverkum. Áverkalýsingar bar ég áður undir Jón Baldursson hópstjóra sjúkrahljálpar. Hann gerði enga athugasemd þar við. farþegalisti taldi 15 manns, 13 farþega og áhöfn. 12 slasaðir og 3 látnir. Þarna var góð flóra af áverkum en það voru einna helst brunasjúklingar sem ég hafði áhyggjur af þar sem áverkanna vegna voru þeir minnst klæddir. Sjúklingar voru komnir út á flugbraut um kl. 12.55 Tveir voru settir strax inn í bílflak þar sem þurfti að klippa þá lausa. Veður var mjög slæmt, + 10 m/sek, rigning og kalt. Þannig að brugðið var á það ráð að setja hina sjúklingana ekki út á svæði fyrr en bæjarslökkviliðið var komið á staðinn, til að stytta tímann sem þeir þyrftu að liggja úti. Undirrituð fylgdist með frumgreiningu og meðferð leikara á vettvangi þar til næstsíðasti sjúklingur var fluttur á SSS, þá fylgdi ég honum þangað.

6. Meðferð slasaðra var mjög góð og menn unnu sitt verk af yfirvegum og þolinmæði. Leikarar kvörtuðu ekki yfir slæmri meðferð og sögðu alla aðila hafa verið nærgætna og umhyggjusama. Ég er mjög ánægð með vinnubrögð allra sem ég sá til. Björgunarmenn voru einnig ófeimnir við að leita ráða og tala saman um lausnir á þeim verkefnum sem komu upp. Samkvæmt niðurstöðu úr könnun sem leikarar svöruðu eftir æfingu kom fram að leikarar voru í meginatriðum ánægðir með æfinguna. Sumum fannst hún helst til löng en flestir voru sammála um að ekkert hefði gerst sem þeir hefðu ekki átt von á. Það sem flestum fannst neikvætt við æfinguna var veðrið og kuldinn, en það sem flestum fannst jákvætt var að fá snemma teppi og svo kakó þegar komið var í SSS.

Sem öryggisatriði voru allir þeir sem léku sjúklinga látnir fylla út upplýsingablað þannig að hægt væri að ná í nánasta aðstandanda ef í raunveruleikanum eitthvað færi úrskæiðis. Allir sjúklingar báru þannig á sér númerað spjald sem gaf til kynna að þeir væru leikarar. (Role Player spjald) Hópstjóri var síðan með upplýsingablöðin þannig að fljótlegt væri að fá upplýsingar um leikara ef á þyrfti að halda.

7. Helga Jakobsdóttir tengiliður Rauða krossdeildarinnar á Vopnafirði, sem sá um að útvega leikara sem sjúklinga og aðstandendur sá einnig um að safna aðilum til starfa í fjöldahjálparstöð og við skráningu. Þetta fer ekki vel saman þar sem fólk var oft ekki alveg með það á hreinu hvað hlutverki það skyldi gegna í æfingunni.

Illa gekk í undirbúningi að fá nógu marga sjúklinga og aðstandendur í leikhlutverk. Það var í raun ekki fyrir en um kl. 12.00 æfingardaginn sem ég gat afhent farþegalista til Árna Birgissonar. (15 farþegar, 12 á lífi og 3 láttnir) Þeir aðilar sem höfðu gefið sig í þetta mættu sumir ekki á staðinn og aðrir töldu sig vera í öðrum hlutverkum. Tveir leikarar voru hreinlega sóttir heim í rúm, aðrir voru hringdir út. Þetta gekk þó allt að lokum með því að nota tvo unga leikara, 13 og 14 ára. Þó undirrituð væri svolítið kvíðin yfir því að þessir ungu leikara þyldu ekki álagið við æfinguna, þá verður að segjast að þau stóðu sig frábærlega og voru ekki eftirbátar annarra leikara að neinu leiti.

Einn leikari varð illa kaldur eftir að hafa gengið fram og til baka við enda flugbrautar í einn og hálfan tíma þar til menn uppgötvuðu að einn farþega vantaði. Það hefði mátt kalla fyrir eftir farþegalista og telja betur hversu marga var búið að finna.

Varðandi aðstandendur sem leikara þá vorum við að hringja út og redda fólki fram eftir morgni. Þetta gekk að lokum en leikarar voru flestir í yngra lagi. Það var þó að tynast í þetta fólk fram undir og eftir að æfingin hófst. Þannig tókst að úthluta þessum leikurum hlutverkum og para við farþega vélarinnar. Þar með var hægt að láta reyna á góða flóru af tilfellum sem hægt er að búast við að sjá hjá aðstandendum þeirra sem lenda í slysum. Jóhann Thoroddsen sá alfarið um að koma aðstandendum inn í hlutverk og vann það mjög vel. Ég tel að það gangi engan veginn upp að sami aðili komi sjúklingum og aðstandendum inn í hlutverk. Það er nauðsynlegt að tveir aðilar vinni þetta saman. Það er ekki leggjandi á einn aðila að gera hvorutveggja. Það myndi í það minnsta aldrei skila sama árangri í æfingunni.

Í flýtinum við að útbúa farþegalista þá gleymdist að staðsetja farþega í vélinni. Þetta var lagað á æfingunni daginn eftir á Þórshöfn.

Niðurstaða:

Góð æfing sem allir þátttakendur lærðu mikið af. Bæði björgunarmenn og þeir sem léku sjúklinga.

Hópstjóri.

Vigdís Agnarsdóttir verkefnisstjóri í skyndihjálpi.

Rauða krossi Íslands.

**Aðgerðarstjórn /
Vettvangsstjórn /
Lögregla**

Flugslýsaæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Vettvangsstjórn

Hópstjóri: Víðir Reynisson

1. Í vettvangsstjórnar hópnum voru:

- a) Lögreglumenn frá Vopnafirði, slökkviliðsmenn frá slökkviliði Vopnafjarðar, ásamt liðsmönnum björgunarsveitarinnar Vopna Erni.
- b) Með heimamönnum störfuðu Víðir Reynisson frá almannavarnadeild ríkislögreglustjórans, Ágúst Svansson frá lögreglunni í Reykjavík og Jónína Sigurðardóttir frá Fjarskiptamiðstöð lögreglu.
- c) Við undirbúning æfingarinnar starfaði einnig með hópnum Steinar Steinarsson sem var hópstjóri skráningarmála á æfingunni.

2. Eftirlit með vettvangsstjórn á æfingunni:

- a) Slysstaður: Víðir Reynisson, Ágúst Svansson og Jónína Sigurðardóttir

3. Tímasetningar helstu atburða (miðað við klukkur viðkomandi).

Tímasetningar vettvangsstjórnarhóps glötuðust með týndu vasasegubandi og því ekki mikið til að byggja á.

4. Hvernig þótti vettvangsstjórnun ganga á æfingunni almennt?

5. Það sem **vel tókst til** við vettvangsstjórn.

- a) Atriði við undirbúning æfingarinnar:
 - Þáttur sunnanmanna.

Undirbúningur gekk ágætlega, haldið var undirbúningsnámskeið nokkrum helgum fyrir æfinguna og mættu nokkrir frá viðbragðsaðilum á Vopnafirði á það.

- Þáttur heimamanna.

Þeir sem tóku þátt í undirbúningi æfingarinnar lögðu sig alla fram og gengu hlutirnir vel fyrir sig.

- b) Atriði við framkvæmd æfingarinnar:

- Vettvangsstjóri

Var ákveðin og vann skipulega.

- Björgunarstjóri

Var vel skipulagður, ákveðin stjórnandi og sá til þess að hlutirnir gengu vel á slysstað.

- Gæslustjóri

Lokaði aðkomu að slysstað vel (innri lokun) og stjórnaði umferð af röggsemi.

- Aðhlyningarstjóri (stjórnandi sjúkrahjálpar)

Sáum lítið til hans þar sem hann var staðsettur á söfnunarsvæði og því umsjónarmenn sjúkrahjálpara betur til þess fallnir að segja til um það.

- Úrlausn tæknilegra og faglegra atriða.

Almennt leystu björgunarmenn störf sín á vettvangi af ákveðni og fagmennsku.

6. Það sem **betur mátti fara** og **tillögur til úrbóta**.

↳ Ef hægt er; álykta af hverju viðkomandi atriði fóru ekki vel.

- a) Atriði við undirbúning æfingarinnar:

- Þáttur sunnanmanna.

Betur þarf að hyggja að dagskrá vinnuhópa því fulltrúar heimamanna voru boðaðir á fundi á fleiri en einn stað í einu.

- Þáttur heimamanna.

Það hefðu að ósekju fleiri Vopnfirðingar mátt taka þátt í undirbúningsnámskeiðinu.

- b) Atriði við framkvæmd æfingarinnar:

- Vettvangsstjóri

- Björgunarstjóri
- Gæslustjóri
- Aðhlyningarstjóri (stjórnandi sjúkrahjálpar)

Þau atriði sem betur máttu fara á æfingunni tengjast því að menn hafa ekki haft mikil tækifæri til að æfa saman. Viðbragðsaðilar voru að leysa tæknileg verkefni sín með sóma en alltaf er hægt að gera betur varðandi samhæfingu og samvinnu. Ekki má heldur lýta fram hjá þeirri staðreynd að mörg vandamál sem koma upp á æfingum eru leyst á augabragði í raunveruleikanum.

Tillögur okkar til úrbóta eru eftirfarandi:

- Hafist verði handa við að vinna að áætlun fyrir Vopnafjörð sem tekur á viðbrögðum við flugslysi en jafnframt gæti nýst í öðrum stærri slysum.
- Viðbragðsaðilar á Vopnafirði æfi með reglubundnum hætti saman einstaka þætti viðbragða við hópslysi.
- Viðbragðsaðilar á Vopnafirði æfi saman alla þætti viðbragða við hópslysi annað hvert ár.
- Þeir sem sinna vettvangsstjórnun fá tækifæri til að sækja námskeið í vettvangsstjórnun.
- Aðrir stjórnendur fá tækifæri til að auka við þekkingu sína á vettvangsstjórnun og sækja námskeið og fræðsluerindi um slíkt.
- Viðbragðsaðilar fá tækifæri á að æfa notkun fjarskiptatækja.

Slökkvilið

Flugslysæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Slökkvilið

Hópstjóri: Jón Friðrik Jóhannsson

Skýrsla frá Jóni Friðrik Jóhannssyni Slökkviliði Höfuðborgarsvæðisins.

Undirritaður var skipaður í fjóra vinnuhópa: Skipulag vettvangs, vettvangsstjórn, slökkvilið og fjarskipti þar af var ég hópstjóri í slökkviliðshópnum.

Ég var aðallega staddur á vettvangi á meðan æfingin stóð yfir og mitt helsta hlutverk var að fylgjast með slökkvípættinum bæði hjá flugvallarvörðum og eins bæjarliðinu, einnig náði ég að fylgjast með á söfnunarsvæði slasaðra og vettvangsstjórnun.

Æfingin á Vopnafyrði:

Undirbúningur æfingarinnar frá hendi heimamanna var til fyrirmyndar hvað varðar slökkvilið bæjarins, já og allra sem að æfingunni komu held ég að óhætt sé að segja. Ég hafði verið í góðu sambandi við Björn slökkviliðsstjóra og það stóð allt hvað varðar allan undirbúning liðsins sem og hjálp við að safna saman efni til að útbúa slysavettvang. Mikill og góður áhugi er í liðinu á Vopnafyrði og kom það glöggt fram á æfingunni.

Haldinn var fræðslu og undirbúningsfundur fyrir flugvallarvörð og slökkvilið í sameiningu og held ég að það sé eitthvað sem gengur upp á minni stöðum þar sem einungis er einn eða tveir starfsmenn á flugvellinum. Þessi fundur var laugardaginn 17.maí kl.14:00-18:00. Á fundinum var farið yfir væntanlega æfingu, fyrirkomulag og skipulagningu á verkþáttum milli starfseininga. Einnig var farið yfir helstu hættur vegna flugslysa og hvernig eigi að bregðast við þeim. Það eina sem segja má að vantaði þar er kannski ýtarlegra efni fyrir þær flugvélategundir sem lenda á þessum stöðum. Það kom þó ekki að sök að þessu sinni þar sem allir viðstaddir virtust vita helstu deili á bæði Twin Otter og Metro og Jóhann og Rolf fóru mjög vel yfir sitt efni. Ekki var annað að heyra en að heimamenn væru ánægðir með fræðsluna og skipulag æfingarinnar.

Æfingin sjálf tókst í alla staði mjög vel að mínu mati, það var aðeins eitt sem skyggði á hvað varðar slökkvípáttinn. Það að þrýstijafnari skildi klikka á ögurstundu í flugvallarslökkvibílnum var það eina. Að öðru leiti gekk slökkvistarf vel. Þegar fyrsti bíll úr bænum kom á staðinn með slökkvistjóra innanborðs setti hann sig strax í samband við flugvallarvörð og vettvangsstjóra lögreglu og fékk þær upplýsingar sem hann þurfti hvað varðar vettvanginn. Um svipað leiti voru hans menn að koma á staðinn og eftir að hann var sjálfur búinn að skanna staðinn gaf hann sínum mönnum skipanir um framhaldið. Farið var í að tryggja svæðið og reyna að slökkva þann eld sem logaði. Fyrsti bíll notaði byssu á toppi til að gefa yfir hættulegasta svæðið og tryggja þannig starfssvæði fyrir slökkviliðsmenn með handlínu til áframhaldandi slökkvistarfa. Allt gekk þetta vel og var allur eldur slökktur í fyrstu atrennu á u.þ.b. 10 mínútum. Það var aðeins spurning um allt það púður sem lagt var í að slökkva í stjórnklefanum sem var greinilega það illa farin og ekki hægt að sjá að neinn hefði komist af. Að því loknu voru settir tveir menn á stút til að tryggja slökkvistörf ef eldur kviknaði aftur. Það tókst þeim mjög vel því þeir slökktu í öllum eld sem við reyndum að kveikja aftur og aftur. Þessir tveir menn sinntu öryggi á slystað á meðan aðrir slökkviliðsmenn fóru að huga að björgun úr flaki flugvélarinnar þar sem fólk sat fastklemmt.

Á þessum tímapunkti var björgunarstjóri búinn að hleypa hjálparliði inn á svæðið þar sem hann taldi það vera orðið öruggt. Öll klippivinna gekk vel fyrir sig, það hefði þó mátt heyra ákveðnari skipanir og að einhver einn tæki af skarið í að stjórna þeirri vinnu. Það voru mikið slasaðir sjúklingar fastir í flakinu og fyrsta hjálp sem sjúklingarnir fengu var ágætlega framkvæmd það sem ég sá. Allt skipulag á vettvangi fannst mér til fyrirmyndar og allir reyndu að vinna vattvang eins vel og þeir framast kunnu. Flutningar gengu vel og aðhlyning slasaðra var til fyrirmyndar. Samvinna Björgunarstjóra og Vettvangsstjóra var mjög gott það orðu reyndar einhver samskiptavandamál en það var leyst á snaggaralegan hátt og var til fyrirmyndar. Samvinna þeirra við aðrar starfseiningar var einnig gott að því er mér sýndist.

Í stuttu máli það sem vel gekk:	Svo til allt gekk vel og mega allir hlutaðeigandi aðilar vera stoltir af.
Í stuttu máli það sem betur mátti fara:	Þrýstijafnarinn í flugvallarbilnum. Fjarskipti. Æfingin sett á of stutt frá reglubundnu flugi á staðinn, gerði það að verkum að stuttur tími var til að setja sjálfan vettvanginn upp.
Til úrbóta:	Æfa og yfirfara tæki og tól oftár, sérstaklega þau sem eru komin til ára sinna. Fjarskiptaæfingar, þurfa ekki að vera flóknar. Að hafa æfinguna hálf tíma síðar hefði passað fínt. Málið var þó leyst vanir að vinna undir pressu og kannski best þannig?
Til athugunar:	Ekki lagði ég mikið uppúr tímatökum þar sem æfingin átti að fara fram á gönguhraða eða rúmlega það, og æfingin hélt fínu tempói.

Heilbrigðisþjónusta

Flugslysæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Heilbrigðisþjónusta

Hópstjóri: Jón Baldursson

1. Í sjúkrahjálparhópi voru:

- d) Starfsmenn Heilbrigðisstofnunar Austurlands ásamt liðsmönnum björgunarsveitarinnar Vopna-Arnar. Einnig tóku slökkviliðsmenn þátt í undirbúningsþjálfun.
- e) Með heimamönnum störfuðu Guðbjörg Pálsdóttir deildarstjóri, Bára Benediksdóttir hjúkrunarfræðingur og undirritaður, öll á vegum Slys- og bráðadeildar LSH.
- f) Við undirbúning æfingarinnar störfuðu einnig með hópnum hjúkrunarfræðingarnir Margrét Blöndal, sem leiðbeinandi í áfallahjálp á vegum landlæknisembættisins og Anna Sigríður Vernharðsdóttir, sem var fulltrúi Slysavarnafélagsins Landsbjargar.

2. Eftirlit með sjúkrahjálp á æfingunni:

- b) Slysstaður: Bára Benediksdóttir
- c) Söfnunarsvæði slasaðra: Guðbjörg Pálsdóttir
- d) Heilbrigðisstofnun: Guðbjörg Pálsdóttir (í byrjun útkalls)

3. Tímasetningar helstu atburða (miðað við klukkur viðkomandi eftirlitsmanna).

Kl.

1303 Æfing hafin

1305 Útkall sjúkraflutninga

1306 Útkall vaktlæknis

1308 **Beðið um sjúkraflug – lykilákvörðun**

1308 Útkall heilbrigðisstofnunar

1316 Fyrsti sjúkrabíll á vettvang

1317 Fyrsti sjúkrabíll á slysstað

1317 Frumgreining hefst

1316 Uppsetning SSS hafin

1319 Fyrstu sjúklingar koma á SSS – fluttir með lögreglu

1323 Stjórnandi sjúkrahjálpar tekur til starfa á SSS

1333 Fyrstu sjúklingar komnir í sjúkrabíl

1340 Flutningur hefst af slysstað

1345 Fyrstu rauðu sjúklingarnir af slysstað á SSS, læknað með

1403 Fyrstu fluttir af SSÓ í fjöldahjálparstöð

1414 Fyrstu sjúklingar fluttir af SSS í aðra landshluta

1415 Síðustu sjúklingarnir af slysstað á SSS

1445 Síðustu sjúklingar fluttir af SSS

4. Hvernig þótti verkþáttur sjúkrahjálpar ganga á æfingunni almennt?

Mjög vel. Að mörgu leyti best heppnaða æfingin hingað til.

5. Það sem **vel tókst til** við sjúkrahjálp.

- c) Atriði við undirbúning æfingarinnar:
 - Betri undirbúningur sunnanmanna en áður, meiri fyrirhyggja
 - Einbeiti heimamanna, einkum HSA, gengu hreint til verks
- d) Atriði við framkvæmd æfingarinnar:
 - Hlutverk starfsaðila. Vel skipulagt fyrirfram, bæði HSA og björgunarsveitin.
 - Stjórnun markviss innan sjúkrahjálpar og sem hluti af heildarstjórn.
 - Samstarf og samvinna starfseininga í góðu lagi.
 - Innra starf sjúkrahjálpar komst fljótlega í gang.
 - Úrlausn tæknilegra og faglegra atriða almennt góð.

6. Það sem **betur mátti fara** og **tillögur til úrbóta**.

- c) Atriði við undirbúning æfingarinnar:
 - Eftirlíking brottflutnings ekki nægilega vel skipulögð, truflaði framkvæmd æfingarinnar að taka sjúkrabíla í það verkefni.

- Setja sérstakan umsjónarmann og farartæki í þetta hlutverk.
 - Birgðir af greiningarspjöldum eru á þrotum á flestum stöðum á landinu. Rætt hefur verið um að taka upp nýja tegund spjalda. Ástandið hefur þegar verið tilkynnt landlækni.
- d) Atriði við framkvæmd æfingarinnar:
- Innra starf: Framan af vantaði fleiri björgunarsveitarmenn á SSS.
 - Tæknileg og fagleg atriði: Vantaði fleiri börur og teppi á flugvöll, kerru fyrir þann búnað, búkka undir börur og loftnet með tengi fyrir talstöð HSA.
 - Þennan búnað þarf FMS að útvega og ætti kostnaður að geta orðið hóflegur við það.

Reykjavík, 19. júní 2003

Jón Baldursson

Hópslysaæfing á Vopnafirði og Þórshöfn 18. og 19. maí 2003

Skýrsla heilbrigðisþjónustu um áfallahjálp.

- Ekki var fyrirhugað að æfa þátt áfallahjálpar en þar sem landlæknir vinnur að skipulagi áfallahjálpar á neyðartímum var ákveðið að Margrét Blöndal hjúkrunarfræðingur færi með fyrir hönd áfallahjálparteymis LSH og landlæknis. Markmið með þátttökunni var að kynna skipulagi heilbrigðisþjónustunnar á Norðausturlandi varðandi áfallahjálp í samvinnu við Rauða krossinn og kirkju.
- MB fylgdist með undirbúningi heilbrigðishópsins og Rauða krossins fyrir æfinguna. Í óformlegum samræðum MB við hjúkrunarfræðinga og lækna á Vopnafirði og Þórshöfn kom fram mikill áhugi á að vinna að skipulagningu áfallahjálpar. Heilbrigðisþjónustan og starfsemi Rauða krossins skiptist þannig að Vopnafjörður tilheyrir Austurlandi en Þórshöfn og Raufarhöfn Norðurlandi. Heilbrigðisstarfsmenn voru almennt sammála um að áfallahjálparþjónustunni væri best komið með samvinnu heilbrigðisþjónustunnar, kirkju og Rauða krossins á svæðinu frá Raufarhöfn, Þórshöfn, Bakkafirði og Vopnafirði. Helstu rök eru þau að samvinna er á milli þessara aðila nú þegar og landfræðilega er oftær fær á milli þessara byggðarlaga en til dæmis milli Vopnafjarðar og Héraðs.

Margrét Blöndal.

Björgunarsveitir

Flugslýsaæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Björgunarsveitir

Hópstjóri: Atli Már Markússon

Undirbúningur

Tveim mánuðum fyrir æfinguna var haft samband við björgunarsveitir bæði á Þórshöfn og Vopnafirði og hugur þeirra til æfingarinnar kannaður en vegna landfræðilegra ástæðna var ákveðið að aðeins björgunarsveitirnar úr heimabyggð tæku þátt í æfingunni en ekki sveitir úr nærliggjandi byggðarlögum og var því aðeins ein sveit á hvorri æfingu fyrir sig. Voru menn spenntir fyrir æfingu sem þessari en því er ekki að neita að beygur var í heimamönnum á báðum stöðum vegna stærðar æfinganna. Því ber að fagna að við undirbúning vinnuhópa björgunarsveita að þeir voru að mestu settir á að kvöldlagi eða þegar flestir eru almennt ekki í vinnu, er það vel og ýtir undir mætingu.

Vopnafjörður

Björgunarsveitin Vopni Örn.

Var mæting björgunarsveitarinnar góð á undirbúning þar sem flestir mættu á fyrirlestra og verklega kennslu í frágangi á sjúklingum. Var fljótlega ákveðið að reyna eftir megni að koma einum í vettvangsstjórnina og að flutningsstjóri yrði frá björgunarsveitinni og einn í fjarskiptahópinn, sóttu þeir þá fræðslu sem að þeirra hlutverkum laut og leistu síðan sín hlutverk með sóma á æfingunni sjálfri hvað aðra úr björgunarsveitinni varðar þá skiptum við þeim upp í tvo hópa sem fyrst og fremst áttu að sinna björgun á skaða væði lokunum og þessháttar, þrír voru sendir á söfnunarsvæði slasaðra og tveir voru bílstjórar alls voru þetta 15 manns. Undirritaður var staddur á skaðasvæðinu og fylgdist með björgun og flutningi slasaðra frá skaðasvæðinu á söfnunarsvæði slasaðra og gekk sú vinna bara vel fyrir sig og gengu menn jafnan fljótt og óhikað í þau verkefni sem fyrir þeim lágu en að sjálfsgöðu má alltaf bæta verköryggi við t.d meðhöndlun sjúklinga en það hefst aðeins með markvissum æfingum, flutningur gekk mjög vel fyrir sig og sýnir það mikilvægi þess að björgunarstjóri og flutningsstjóri séu í góðu sambandi. Voru björgunarsveitamenn ánægðir með sitt hlutskipti í æfingunni og allir á því máli að halda þyrfti fleiri æfingar til að gera allt handbragð fumlausara og einnig til að æfa betur samstarf milli launaðra fagaðila og björgunarsveitarinnar því þó svo að menn þekkist allir utan þessa starfs er einsog einkver spenna (rank) myndist þegar út á vettvang er komið.

Úrlausnatriði

Fyrir báða staði

Eins og með alla aðra er aðeins eitt sem getur gert það að verkum að allir vinni hratt og vel saman og geri hlutina rétt og það eru æfingar og aftur æfingar enda fannst mönnum mjög áhugavert að taka þátt í svona æfingu margir í fyrsta skiptið og getur undirritaður ekki komist hjá því að velta því fyrir sér hvernig framgangurinn á svona aðgerðum yrði ef allir aðilar myndu gera taka saman höndum og æfa sig saman reglulega. Miðað við hvernig þessar æfingar gengu fyrir sig væri án efa gaman að

fylgjast með þessum aðilum ef þeir æfðu saman 1 til 2 á ári þó svo að þær æfingar þyrftu ekki að vera svona stórar. Því hvetur undirritaður alla björgunarsveitamenn, lögreglur, slökkvara, sjúkraflutningamenn, lækna, hjúkkur, bændur og búalið til að skríða uppúr fylgsnum sýnum og fara að tala og vinna saman þá fyrst kemur þetta til að ganga 100% hjá heildinni.

Atli Már Markússon

Fjöldahjálp

Flugslýsaæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Fjöldahjálparstjórn

Hópstjóri: Herdís Sigurjónsdóttir

1. Í fjöldahjálparhópi voru:

- a) Sjálfboðaliðar frá Vopnafjarðardeild Rauða kross Íslands og kvennadeild slysavarnafélagsins Sjafnar sem fer með verkefni fjöldahjálpar og félagslegs hjálparstarfs fyrir Vopnafjarðardeild Rauða kross Íslands:

1. Guðrún Stefánsdóttir sem var fjöldahjálparstjóri
2. Hrönn Róbertsdóttir
3. Rannveig Erlingsdóttir
4. Sigurveig Róbertsdóttir
5. Katrín Valtýsdóttir
6. Hildur Sverrisdóttir
7. Linda Eymundsdóttir
8. Anna Birna Björnsdóttir
9. Ásrún Jörgensdóttir.

- b) Með heimamönnum störfuðu:

1. Herdís Sigurjónsdóttir neyðarvarnafulltrúi
2. Elma Guðmundsdóttir svæðisfulltrúi á Austurlandi
3. Guðný Björnsdóttir svæðisfulltrúi á Norðurlandi
4. Jóhann Thoroddsen verkefnisstjóri í sálrænni skyndihjálpar öll á vegum landsskrifstofu Rauða kross Íslands.

- c) Við undirbúning æfingarinnar störfuðu einnig:

1. Guðjón Böðvarsson formaður Vopnafjarðardeildar Rauða kross Íslands
2. Helga Jakobsdóttir formaður neyðarnefndar með hópnunum.

2. Eftirlit með sjúkrahjálparstöðum á æfingunni:

a)	Fjöldahjálparstöð-neyðarnefnd:	Guðný, Elma, Herdís
b)	Söfnunarsvæði aðstandenda:	Jóhann
c)	Flugvöllur (flugstöð í byrjun):	Herdís
d)	Skráning-(fjöldahjálparstöð/sjúkrahús):	Herdís, Guðný, Elma

3. Tímasetningar helstu atburða (miðað við klukkur viðkomandi).

Kl.	Æfing haldin á Vopnafirði 18. maí 2003
13:03	Æfing hafin
13:15	Útkall – hringing frá Neyðarlífunni (13:15-13:20) – SMS barst ekki til Rauða kross fólks
13:18	Fjöldahjálparstöð opnuð í grunnskóla Vopnafjarðar
13:20	Söfnunarsvæði aðstandenda opnað í safnaðarheimili
13:25	Fyrsti aðstandendahópur kom á SSA
13:27	Rauða kross fólk mætt í flugstöð
13:30	Rauða kross fólk og aðstandendur farnir úr flugstöð
13:31	Opnun fjöldahjálparstöðvar og SSA tilkynnt til vettvangsstjóra (það vantaði aðgerðastjórn)
14:12	Fyrsti farþegi í fjöldahjálparstöð
14:12	Fyrsti farþegi á sjúkrahús

14:35	Fax barst með farþegalista - fax hafði verið pappírslaut
14:58	Síðasti farþegi í fjöldahjálparstöð
15:06	Síðasti farþegi kominn á sjúkrahús
15:11	Sameiningu fjölskyldna og upplýsingagjöf lokið
15:12	Æfingarþætti fjöldahjálpar lokið
	Æfingu lokið

4. Hvernig þótti verkþáttur fjöldahjálpar ganga á æfingunni almennt?

Í heild gekk æfingin vel hvað varðar fjöldahjálpinu og leiddi hún til aukinnar vitundar sjálfboðaliða Rauða krossins á hlutverki þeirra og mannaflapörf í lykilstöður sem og verkefnum og mikilvægi annarra viðbragðsaðila. Þó hefði mátt vera meiri þátttaka frá nágrannadeildum sem yrðu kallaðar til aðstoðar ef til neyðaraðgerða kæmi.

Auk stjórnar neyðarnefndar reyndi mest á sálræna skyndihjálp á söfnunarsvæði aðstandenda því aðeins átti að æfa innskráningu í fjöldahjálparstöð. Áfallahjálpin á SSA tókst mjög vel og það fólk sem sinnti aðhlyningunni gerði það af kostgæfni og kunnáttu. „Aðstandendurnir” léku hlutverk sín af innlifun en þeir höfðu fengið fyrirmæli um að leika mismunandi útfærslur af áfallaviðbrögðum. Aðhlyningarfólkið gekk í sín störf og skipti með sér verkefnum bæði meðvitað og ómeðvitað.

Skráning gekk mjög vel og einnig heildarúrvinnsla skráningar sem og samskipti við samstarfsaðila varðandi upplýsingagjöf til aðstandenda. Þetta var mjög raunveruleg æfing að mati þeirra sem tóku þátt og góð æfing í öllum verkþáttum í fjöldahjálpinni eins og þeim að koma upplýsingum til aðstandenda og sameina fjölskyldur sem var æft til enda.

Skipulag Rauða krossins gerir ráð fyrir að eftir aðgerðir og æfingar sem þessar séu haldnir viðrunarfundir fyrir sjálfboðaliða og starfsfólk. Þeir voru haldnir strax eftir æfinguna og fengu allir tækifæri til þess að fara í gegnum upplifun sína undir handleiðslu reyndra félagsmanna. Það hefur sýnt sig að viðrun er afar góð fyrirbyggjandi aðgerð gagnvart álagi og streitu sem gjarnan myndast við þessar aðstæður.

Starf sjálfboðaliða Rauða kross deildarinnar tókst í alla staði mjög vel og var ánægjulegt að sjá hvað fólk sem ekki var vant að vinna saman í aðgerðum náði góðri samhæfingu á skömmum tíma.

5. Það sem vel tókst til við fjöldahjálpar

a) Atriði við undirbúning æfingarinnar:

Þáttur sunnanmanna

- Að meta stöðu fjöldahjálpar á svæðinu og gera áætlun með heimamönnum um úrbætur fyrir æfingu og að henni lokinni.
- Að aðstoða við gerð neyðarvarnaáætlunar og þjálfun sjálfboðaliða fyrir æfinguna.

Þáttur heimamanna

- Að virkja sjálfboðaliða á svæðinu og gefa þeim tækifæri til að æfa þá verkþætti sem þeim eru faldir í skipulagi almannavarna.
- Samvinna við Þórshafnardeild um undirbúning æfingarinnar.

b) Atriði við framkvæmd æfingarinnar:

Hlutverk Vopnafjarðardeildar Rauða kross Íslands

- Opnun fjöldahjálparstöðvar þar sem neyðarnefnd var staðsett.
- Opnun og starfræksla á söfnunarsvæði aðstandenda.
- Upplýsingagjöf til aðstandenda.
- Sameining fjölskyldna.
- Aðstoð við flugvallarstarfsmenn í flugstöð og flutning á óslösuðum af SSÓ.

Stjórnun innan fjöldahjálpar og sem hluti af heildarstjórn

- Heildarúrvinnsla skráningar gekk vel hjá neyðarnefnd.
- Gott utanumhald um skrá yfir þá sem leituðu upplýsinga um ástvini.

Samstarf og samvinna

- Mjög góð samvinna var innan fjöldahjálpar, þ.e. milli fjöldahjálparstöðvar og söfnunarsvæðis aðstandenda.
- Samskipti við vettvang gengu vel.

Innra starf fjöldahjálpar

- Vinnan í heild sinni á söfnunarsvæði aðstandenda.
- Æfing áfallahjálparinnar tókst ákaflega vel og var klár verkaskipting á SSA og skipti fólkið með sér verkefnum bæði meðvitað og ómeðvitað og tókst vel á við erfið andleg viðbrögð „aðstandenda“.
- Gott utanumhald um það hverjir voru á SSA og um þær upplýsingar sem bárust um aðstandendum símleiðis.

6. Það sem betur mátti fara og tillögur til úrbóta

a) Atriði við undirbúning æfingarinnar:

Þáttur sunnanmanna

- Mögulegt hefði verið að veita heimamönnum meiri aðstoð við undirbúning og þá sérstaklega á fyrstu stigum hans til að tryggja skilning manna á verkefninu.

Úrlausn >Að fara betur yfir verkefnið með undirbúningsaðilum á fyrstu stigum til að hægt sé að afla sjálfboðaliða og undirbúa verkþætti betur.

Úrlausn >Útbúa handbók fyrir deildarfólk um undirbúning fyrir æfingar.

- Það olli nokkrum ruglingi að deildarfólk tók að sér að afla leikara þegar skipa átti fólk í

verkefni fjöldahjálparinnar.

Úrlausn >Forðast að sömu aðilar taki að sér að skipuleggja verkefni fjöldahjálpar og útvegum leikara.

Þáttur heimamanna

- Skortur á þjálfuðu fjöldahjálparfólki á staðnum.

Úrlausn >Að fjölga þjálfuðum fjöldahjálparstjórum deildarinnar á staðnum.

- Þurft hefði að virkja fleiri sjálfboðaliða til starfa í upphafi undirbúningstímans.

Úrlausn >Að hefja virkan undirbúning fyrir

- Örlítið öryggi í verkefnum fjöldahjálpar og undirbúningi æfingar.

Úrlausn > Aukin samskipti við undirbúningsaðila landsskrifstofu varðandi æfinguna.

- Deildin hafði ekki lokið við gerð neyðarvarnaáætlunar fyrir æfinguna.

Úrlausn> Að ljúka við neyðarvarnaáætlun Vopnafjarðardeildar Rauða kross Íslands.

b) Atriði við framkvæmd æfingarinnar:

Hlutverk starfsaðila:

-opnun fjöldahjálparstöðvar þar sem neyðarnefnd var staðsett

-opnun og starfræksla á söfnunarsvæði aðstandenda

-skráning og úrvinnsla skráningar

-upplýsingagjöf til aðstandenda

-sameining fjölskyldna

-aðstoð við flugvallarstarfsmenn í flugstöð og flutning á óslösuðum af SSÓ.

Stjórnun innan fjöldahjálpar og sem hluti af heildarstjórn

- Aðeins vantaði á öryggi í byrjun varðandi stjórnun aðgerða, en það lagaðist um leið og aðgerðir fóru í fullan gang.

Úrlausn> Að auka þekkingu neyðarvarnafólks á svæðinu og fjölga fjöldahjálparstjórum deildarinnar.

- Á söfnunarsvæði aðstandenda var það sama manneskjan sem sá um skráninguna og að svara í símann. Þetta var truflandi og eins gátu „aðstandendur” séð hvaða upplýsingar viðkomandi skrifaði um fórnarlömbin.

Úrlausn> Að gera ráð fyrir sérstakri stjórnstöð á söfnunarsvæði aðstandenda sem hægt er að

loka frá aðstandendum.

- Samskipti við aðgerðastjórn vantaði.

Úrlausn >Að gera ráð fyrir aðgerðastjórn frá byrjun hvort sem um eiginlega aðgerðastjórn er að ræða eða tilbúna.

Samstarf og samvinna

- Samskipti og samstarf gekk almennt vel en það hefði auðveldað vinnu neyðarnefndar og

gefið þeim betri innsýn í aðgerðina ef hún hefði verið í talstöðvarsambandi.

Úrlausn> Að tryggja talstöðvarsamband fjöldahjálpar við aðra samstarfsaðila.

- Það vantaði aðgerðastjórn til að æfa með neyðarnefnd frá byrjun.
Úrlausn>Ef ekki á að virkja aðgerðastjórn þarf að gera ráð fyrir aðila til að spila þann þátt á móti neyðarnefnd.
- Engin þátttaka nágrannadeilda Rauða krossins sem er slæmt þar sem þær deildir yrðu kallaðar til aðstoðar ef til neyðaraðgerða kæmi.
Úrlausn> Vinna þarf að aukinni samvinnu við nágrannadeildir, jafnt í æfingum sem þessari og í aðgerðum.
- Ekki var klárt verklag á því hvernig fjöldahjálpin átti að fá aðstoð frá heilbrigðisþjónustunni.
Úrlausn> Að tryggja klárt verklag varðandi aðstoð inn í fjöldahjálpar og hafa símanúmer og tengilið heilbrigðisstofnunar inni í neyðarvarnaáætlun.
- Eitthvað vantaði á samskipti og upplýsingagjöf til aðstandenda og biðfarþega í flugstöð.

Úrlausn> Að tryggja upplýsingaflæði til fólks sem er í flugstöð og gefa upplýsingar um söfnunarsvæði aðstandenda sem og upplýsingasíma RKÍ.

- Enginn prestur tók þátt í æfingunni sem var miður vegna þess að prestar þjóna mikilvægu hlutverki í fjöldahjálpinni.

Innra starf fjöldahjálpar

- Auka þarf þekkingu á fyrsta stigs áfallahjálpar/sálrænni skyndihjálpar hjá sjálfboðaliðum Rauða krossins.
Úrlausn> Að halda sérhæft námskeið í sálrænni skyndihjálpar fyrir fjöldahjálparstjóra og stuðningslið í neyðarvörnum.
- Neyðarnefnd gaf upplýsingar til aðstandenda um afdrif farþega og svaraði forvitnum íbúum, sem reyndist vera of mikið álag.
Úrlausn> Að gera ráð fyrir sérstakri símsvörunarmiðstöð til aðstandenda innan héraðs eða á landsskrifstofu Rauða kross Íslands í Reykjavík.

Úrlausn tæknilegra og faglegra atriða

- Fax var ekki tékkað í upphafi aðgerðar og því barst farþegalisti ekki strax í stjórnstöð neyðarnefndar.
Úrlausn >Að neyðarnefnd yfirfari fjarskipti í upphafi aðgerðar.
- Rauða kross fólk notaði ekki talstöðvar á æfingunni.
Úrlausn>Að Rauða kross deild kaupir talstöðvar til að tryggja örugg samskipti við samstarfsaðila.

7. Verkefni framundan og lærdómur:

Vopnafjarðardeild Rauða kross Íslands

- Fjölga þjálfuðu neyðarvarnafólki á svæðinu.
- Að ljúka við gerð neyðarvarnaáætlunar.
- Að ljúka við samning Rauða kross deildar og slysavarnadeildarinnar Sjafnar um hlutverk og verkefni þeirra í fjöldahjálpar.
- Að vinna að gerð héraðssamnings við almannavarnanefnd.
- Að kaupa talstöðvar.

- Að ákveða endanlega staðsetningu á söfnunarsvæði aðstandenda.
- Að vinna að myndun áfallahjálparteymis á svæðinu.

Fyrir undirbúningsaðila landsskrifstofu Rauða kross Íslands

- Að gera ráð fyrir aðgerðastjórn frá byrjun hvort sem um eiginlega aðgerðastjórn er að ræða eða leikna.
- Að halda fjöldahjálparstjóranámskeið fyrir æfingar.
- Að bjóða upp á námskeið í almenntri og sálrænni skyndihjálparstjóra og stuðningslið fyrir æfingar.
- Hraða vinnu við mótun skipulags og þjálfunar sjálfboðaliða í fyrsta stigs áfallahjálparstjóra.
- Halda námskeið í sálrænni skyndihjálparstjóra og stuðningslið um allt land.
- Að aðstoða við myndun áfallahjálparteyma í landinu.
- Að hraða vinnu við mótun heildarskipulags varðandi meðferð skráninga og upplýsinga og upplýsingagjafar milli Rauða kross Íslands og almannavarnadeildar Ríkislögreglustjóra.
- Að ljúka vinnu landsfélags Rauða kross Íslands varðandi upplýsingasíma Rauða krossins.
- Að ljúka vinnu við upplýsingasíma Rauða krossins.
- Að ljúka við gerð verklagsreglna við almannavarnadeild Ríkislögreglustjórans um framkvæmd upplýsingagjafar til aðstandenda.

Fyrir flugslysaæfingastjórn

- Að forðast að halda æfinguna sjálfa á virkum degi.
- Að tryggja að í tíma sé búið að ganga frá útkallslistum fyrir alla viðbragðsaðila.
- Að gera ráð fyrir fjölmiðlaáriði í æfingaskipulagi, bæði í fjöldahjálparstöð, á söfnunarsvæði aðstandenda og í upplýsingasíma.

Flugslysæfing Vopnafirði 18. maí 2003

Umsögn Jóhanns Thoroddsen varðandi þátt 1. stigs áfallahjálpar

Undirbúningur 1. stigs áfallahjálpar

Hlutverk undirritaðs var að aðstoða við undirbúning og fylgjast með þeirri áfallahjálpar sem veitt var á söfnunarsvæði aðstandenda. Inn í æfinguna var búið að gera ráð fyrir því að veita „aðstandendum sjúklinga (farþega)“ 1. stigs áfallahjálpar. Haldinn var undirbúningsfundur með sjálfboðliðum Rauða krossins á Vopnafirði þar sem farið var í gegnum fyrirkomulagið og veitt var fræðsla um 1. stigs áfallahjálpar.

Aðstandendur

Þessir sömu sjálfboðaliðar höfðu unnið að því að fá heimamenn til að leika „aðstandendur og sjúklinga“. Það reyndist erfitt að fá fólk til að leika, en að lokum var kominn nokkur hópur fólks þar sem unglingar og ungt fólk var í meirihluta. Þessi aldursslagsíða olli undirrituðum nokkrum kvíða vegna mögulegs úthaldsleysis hjá unga fólkinu í hlutverkum sínum. Eins gæti æfingin verkað yfirþyrmandi á svo ungt fólk. Allir „aðstandendurnir voru svo paraðir við ákveðna „sjúklinga“ og fengu svo ákveðin fyrirmæli um hvernig hlutverk þeir áttu að leika.

Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)

Ákveðið var að gera safnaðarheimili kirkjunnar á staðnum að söfnunarsvæði fyrir „aðstandendur“. Á meðan að á æfingunni stóð var undirritaður staðsettur þar, fylgdist með, gaf ráð og leiðbeiningar effir því sem með þurfti.

Æfing - umönnun aðstandenda

Æfingin fór á stað skv. klukku undirritaðs kl 13:06. Engin SMS skilaboð komu til sjálfboðaliða Rauða krossins, en byrjað var að hringja í þá kl 13:18. Klukkan 13:19 voru sjálfboðaliðar Rauða krossins sendir frá stjórnstöð neyðarnefndar út á flugvöll til að sækja „aðstandendur“.

Kl. 13:25 komu fyrstu „aðstandendurnir“ inn á SSA.

Kl. 14:28 komu fréttir um að allir „sjúklingar/farþegar“ væru komnir inn á söfnunarsvæði og verðið væri að hlúa að þeim.

Kl. 14:35 komu upplýsingar um 4 lítið slasaða og 2 alvarlega slasaða „farþega“.

„Aðstandendur“ þeirra voru þá keyrðir annars vegar í fjöldahjálparstöðina og hins vegar á „sjúkrahúsið“ og sameinaðir þar.

Kl. 14:48 var tilkynnt um 3 lítið slasaða „farþega“ og „aðstandendum“ þeirra ekið til fundar við þá í fjöldahjálparstöðinni.

Kl. 15:09 komu upplýsingar á SSA um síðustu „farþegana“.

Umönnun „aðstandenda“ tókst að mati undirritaðs ákaflega vel. Þeir sjálfboðaliðar Rauða krossins sem sinntu áfallahjálpinni gerðu það af miklum myndarbrag og kunnáttu. „Aðstandendurnir“ léku hlutverk sín af innlifun og höfðu þeir fengið margs konar fyrirmæli um hegðun þannig að það reyndi verulega á þá sem voru í aðhlyningunni. Kvíði undirritaðs varðandi úthaldsleysi unga fólksins var óþarfur. Það stóð sína plikt með sóma og lék hlutverk sín til enda. Það var ánægjulegt að sjá hvernig aðhlyningarfólkið skipti með sér verkefnum bæði meðvitað og ómeðvitað. Þau sýndu lagni í að sefa og róa, hugga og hughreysta.

Viðrun

Vegna samninga milli Rauða kross Íslands og almannavarna ríkisins (nú almannavarnadeild Ríkislögreglustjóra) þar sem kveðið er á um að samtökin taki að sér að veita 1. stigs áfallahjálp og viðrun, ef til almannavarnarástands kemur, var ákveðið að æfa þann þátt líka. Það að samtökin taka að sér viðrun, þýðir að allir sem taka þátt í aðgerðum sem þessum á vegum Rauða kross Íslands fá tækifæri til þess að fara í gegnum upplifanir sínar undir handleiðslu reyndra félagsmanna að aðgerðum loknum. Það hefur sýnt sig að viðrun er afar góð fyrirbyggjandi aðgerð gagnvart álagi og streitu sem gjarnan myndast við þessar aðstæður. Eftir æfingarnar bæði á Þórshöfn og Vopnafirði var þessari aðferð því beitt. Hver hópur fyrir sig, „sjúklingar“, „aðstandendur“, starfsfólk á SSA og í fjöldahjálparstöðinni, var látinn fara yfir æfinguna eins og hún kom þeim fyrir sjónir. Sérhver einstaklingur fékk tækifæri til að tjá sig um upplifanir sínar og ræða þá styrki og þær hindranir sem honum fannst koma fram í æfingunni. Viðrunin var annars vegar í höndum undirritaðs og hins vegar í höndum Margrétar Blöndal frá Landlæknisembættinu.

Þá er rétt að geta þess að björgunarsveitarmenn á Vopnafirði leituðu eftir upplýsingum um viðrun og með hvaða hætti þeir gætu tekið slíkt inn í sínar áætlanir. Undirritaður auk Margrétar Blöndal áttu fund með þeim björgunarsveitarmönnum sem tóku þátt í æfingunni og upplýstu þá um allar staðreyndir málsins.

Stofnun áfallahjálparteymis

Þar sem að Rauða kross Íslands hefur verið falið það verkefni, ef til almannavarnaástands kemur, að veita 1. stigs áfallahjálp hafa samtökin viljað ýta undir myndun áfallahjálparteyma um allt land. Slíkt teymi gætu tekið á þeim atvikum sem upp geta komið dagsdaglega auk þess að vera virkjuð í almannavarnaástandi. Í tengslum við æfingarnar á Þórshöfn og Vopnafirði ræddu aðilar frá Rauða kross Íslands, Landlæknisembættinu, heilsugæslunni og sóknarprestur á Þórshöfn og Raufarhöfn um stofnun slíks teymis fyrir Norðausturland. Ekki voru þetta formlegar viðræður heldur voru ýmsar hugmyndir og möguleikar ræddir, en fólk var á einu máli um nauðsyn þessa að stofna slíkt teymi. Það er síðan á ábyrgð Landlæknisembættisins að framfylgja því að þetta verið gert.

Það sem fór vel:

- 1) Vinnan í heild sinni á söfnunarsvæði aðstandenda.
- 2) Verkaskipting, aðhlyning, þolinmæði og leikni í að takast á við erfið andleg viðbrögð „aðstandenda“.
- 3) Vel var haldið utan um skrá yfir þá sem leituðu í stöðina og eins þær upplýsingar sem komu um „aðstandendur“ í gegnum síma.

Það sem mætti athuga í framtíðinni:

- 1) Á söfnunarsvæðinu var það sama manneskjan sem sá um skráninguna og svaraði í símann. Auk þess var síminn í nokkurri fjarlægð frá hennar starfsstöð. Það gerðist að „aðstandendur“ fylgdu viðkomandi inn í herbergið þegar síminn hringdi. Þetta var óhentugt því það truflaði og eins sáu „aðstandendur“ hvaða upplýsingar viðkomandi skrifaði. Á söfnunarsvæði aðstandenda þarf að gera ráð fyrir eins konar stjórnstöð þ.e. einn aðili situr við símann og er lokaður af. Sá aðili getur svo miðlað upplýsingum áfram til þess sem valinn er til að tilkynna áfram til þess sem valinn er til að tilkynna „aðstandendum“ fréttirnar (gæti verið sá aðili sem sér um skráninguna).
- 2) Eins er rétt að skoða hvaða aðferð á að nota þegar verið er að tilkynna um afdrif „sjúklinganna“. Það þarf að meta það hvort rétt sé að upplýsa alla í einu eða tala einslega við þann sem í hlut á.
- 3) Enginn prestur tók þátt í æfingunni og var það miður. Prestar þjóna afar mikilvægu hlutverki í þessum þætti aðgerðanna.

Hvað varðar undirbúning æfingarinnar og mætti athuga:

- 1) Gott er að ganga tímanlega frá því hverjir það eru sem ætla að leika, jafnt „aðstandendur“ og „sjúklinga“.
- 2) Það þarf að skilja á milli þess sem heldur utan um „sjúklingana“ og þess sem heldur utan um „aðstandendur“. Þannig þarf einn og sami aðilinn ekki að bera ábyrgð á báðum hópum.
- 3) Það þarf að skoða vel þann þátt ferilsins sem snýr að því að sjálfbóðaliðar Rauða krossins sækja „aðstandendur“ út á flugvöll. Flestir „aðstandendur“ sem voru á flugvöllinum héldu því fram að undir raunverulegum aðstæðum hefðu þeir ekki hlýtt eins vel og þeir gerðu. Það þarf væntanlega að vera e.k. „yfirvald“ sem skýrir út fyrir fólki að það verði að ryðja flugstöðina þar sem hún verði notuð fyrir hina slösuðu. Menn þurfa jafnvel að vera undir það búnir að skipa fólki í burtu. Þetta getur verið erfitt fyrir sjálfbóðaliða Rauða krossins sem eru komnir til að sækja „aðstandendurna“.

Jóhann Thoroddsen

Fluglysæfing 19. maí 2003

Umsögn Vopnafjarðardeildar Rauða kross Íslands

Vopnafirði 4. júní 2003

Hér kemur skýrsla okkar eftir æfinguna. Viljum við byrja á að þakka fyrir góða daga þarna í maí. Þó mikið væri að gera var þetta allt mjög skemmtilegt. Reyndar voru margir svolítið þreyttir fram eftir næstu viku enda skilaði fólk fullri vinnu alla helgina og rúmlega það.

Ég held að svona æfingar séu nauðsynlegar til að ýta við fólk, því að við höfum svo blessunarlega ekki lent í neinum stórum áföllum í mörg ár þannig að fólk finnst slíkt mjög fjarlæg.

Við sem komum að fjöldahjálpi vissum ekki alveg okkar hlutverk fyrir æfinguna, en ég held að þeir sem tóku þátt séu um margt vísari, en (þrátt fyrir það held ég að nauðsynlegt sé) nauðsynlegt er að halda áfram með fræðslu, t.d eru alltof fáir fjöldahjálparstjórar, því væri gott að koma á námskeið hér á Vopnafirði eða nágrenni.

Þó svo að við kláruðum æfinguna með góðri umsögn þá gerum við okkur grein fyrir því að sumt var hægt að gera betur eða öðruvísi. Þar sem ég var í neyðarnefnd sá ég að nauðsynlegt er að vera alveg klár á samskiptaleiðum, við hverja á að hafa samband til að fá upplýsingar, hvert á að koma þeim og hvernig á að gefa þær. Ég held að þetta lærist best á æfingu og einnig þarf að leggja vinnu í að hafa í okkar gögnum sem bestar upplýsingar um símnúmer og slíkt.

Í okkar hluta er krafist mikillar skráningar og ég hafði ekki gert mér grein fyrir því hvað það er í rauninni krefjandi, sérstaklega þegar margt er að gerast. Mér er því ljóst að það er nauðsynlegt að hafa aðgang að sem flestu fólk og betra er að vera heldur fleiri en færri.

Ég held að allir sem tóku þátt hafi haft bæði gagn og gaman af. Neyðarnefndin kom saman í vikunni og var lauk hún við að fylla út neyðarvarnaáætlun sem við náðum því miður ekki að ljúka fyrir æfinguna.

Ég vona að þú og félagar þínir hafið það gott og séuð farin að safnkröftum fyrir næsta áttak.

Bestu kveðjur
Guðrún Stefánsdóttir
Vopnafjarðardeild Rauða kross
Íslands

Útkall

13:17 Útkall. Sveinn hjá Neyðarlínunni hringdi og sagði að flugvél hefði farið niður á Vopnafjarðarflugvelli og að 15 manns væri í vélinni.

Í Fjöldahjálpastöð mættu:

Guðrún Stefánsdóttir, Hrönn Róbertsdóttir, Rannveig Erlingsdóttir, Sigurveig Róbertsdóttir, Katrín Valtýsdóttir, Hildur Sverrisdóttir, Linda Eymundsdóttir, Anna Birna Björnsdóttir, Ásrún Jörgensdóttir

Samskiptaskráning í stjórnstöð neyðarnefndar Rauða kross deildar

Útkall Vopnafjarðardeildar kl 13:17.

Um það bil 3 mínútum seinna fóru Rannveig og Anna Birna inn í Safnaðarheimili þar sem opna átti/til að opna söfnunarsvæði aðstandenda. Guðrún og Hrönn voru áfram í skólanum ásamt Ástu Björnsdóttur skólalíða, sem tók að sér dyravörslu. Aðrar konur fóru inn á flugvöll til að hitta þá aðstandendur sem þar voru og bjóða þeim að koma á SSA. Neyðarnefnd vantar símanúmer vettvangsstjóra.

13:25 eða 27 Hringt -Kristín í Syðri-Vík og spurði hvort eitthvað hefði komið fyrir á flugvöllinum. Gat staðfest að svo væri en ekkert nánar.

13:30 Gst hringdi í fjöldahjálparstjóra SSA og spurði hvort ekki væri búið að opna. Sem var búið.

13:31 Gst hringdi í vettvangsstjóra með því að nota númer lögreglunnar og treysta á símtalsflutning og tilkynnti opnun á fjöldahjálparstöð og söfnunarsvæði aðstandenda. Fékk upp gefið það símanúmer sem vettvangsstjóri notar, 861-1460.

13:35 Sveinn aðstandandi hringdi eftir upplýsingum. Vísað á SSA.

13:37 Hringt af SSA Sigurveig leitaði að upplýsingum fyrir aðstandanda.

13:41 Hringdi Rannveig af SSA leitaði upplýsinga.

13:43 Gst. Hafði samband við vettvangsstjóra til að fá einhverjar upplýsingar. Ekkert hægt að staðfesta.

13:45 Gst. Hafði samband við vettvangsstjóra og spurði hvort ekki væri til farþegalisti. Hann var ekki klár.

Það um að fá hann á faksi þegar hann væri til.

13:47 Gst hringdi í SSA, Rannveig svaraði og sagði að kominn væri fjöldi aðstandenda. Hafði ekki tölu.

13:56 Hringt af SSA Rannveig og var að leita eftir upplýsingum, sem engar voru.

14:01 Hringdi aðstandandi (Ingi) og var að leita að konunni sinni (Karen) Mjög æstur og órólegur. Hafði komist í síma á SSA.

14:09 Hringt af SSA Rannveig í leit að upplýsingum. Engar upplýsingar.

14:10 Fyrstu sjúklingar á sjúkrahús.

14:11 Gst. reyndi að hringja í aðgerðastjórn (fékk bara talhólf).

14:14 Aðstandandi Sigurður leita eftir upplýsingum, órólegur.

14:16 Hringt í aðgerðastjórn (talhólf) las inn skilaboð.

14:17 Hringt af SSA eftir fréttum.

14:20 Hringt af SSA Linda, eftir upplýsingum.

14:21 Hringdi í aðhlyningarstóra til reyna að fá fréttir af vettvangi. Fékk að heyra í Baldri lækni sem sagði að það virtust vera 5 lítið slasaðir, 7 mikið og líklega 3 látnir.

14:25 Gst hafði samband við SSA og lét vita um tölu slasaðra og látinna en hafði engin nöfn.

14:30 Finnur hringdi fyrir vettvangsstjóra, en símasamband við hann hafði brugðist. Var hann að spyrja um sjúklinga og líðan þeirra.

14:38 Kom farþegalisti (NB faxtæki hafði verið pappírslaut).

14:38 Kom skráning af söfnunarsvæði SSS og SSÓ.

14:32 Hringdi Lilja Dögg og spurði um móðir sína Lilju Antonsdóttur. Gat staðfest að hún væri komin á sjúkrahús.

14:35 Hringt af SSA og beðið um lækni vegna mjög órólegs aðstandanda.

14:36 Hringdi til aðhlyningarstjóra (Emils) og bað um lækni til að sinna órólegum sjúklingi. Fékk þau svör að það væri ekki hægt hugsanlega væri hægt að senda hjúkrunarfræðing.

14:40 Hringdi á SSA og tilkynnti að Karen væri komin inn á sjúkrahús.

14:44 Aðgerðarstjóri leitaði eftir upplýsingum um ástand í fjöldahjálpar og sjúkrahúsi. Gaf þær upplýsingar sem ég hafði um tölu skráðra sjúklinga og annað.

14:45 Aðhlyningarstjóri tilkynnti að tveir sjúklingar væru á leiðinni og annar þeirra væri mjög kaldur **í alvörunni**.

14:46 Hringt af SSA og spurt um konu NN. Gat staðfest að það væri Karen og sagði henni að ég vissi að 2 sjúklínar væru á leið á sjúkrahús.

14:59 Vettvangsstjóri hringdi og bað um að tekið yrði á móti köldum björgunarsveitarmönnum í fjölda hjálparstöðinni, það var samþykkt.

15:09 Hringdi í SSA og lét vita að farþegarnir Hjörtur, Indriði, Reynir og Eyvindur væru látnir.

15:11 Hafði samband við aðhlyningarstjóra og spurði um látna og bað um að fá staðfestan lista yfir þá til að hægt væri að láta aðstandendur vita.

15:12 Æfingu lokið.

Flugslysaæfing 19. maí 2003

Umsögn Guðnýjar H. Björnsdóttur svæðisfulltrúa

Punktar um undirbúning og framkvæmd vegna flugslysaæfinga sem haldnar voru dagana 14. og 19. maí 2003 á Þórshöfn og Vopnafirði

Fimmtudaginn 13. mars sl. voru haldnir kynningarfundir á Þórshöfn og Vopnafirði þar sem aðilar frá Flugmálastjórn, almannavörnum, slökkviliðinu á Akureyri og LSH í Fossvogi komu og kynntu viðbragðsaðilum heima fyrir fyrirhugaðar æfingar á svæðinu.

Farið var yfir tilgang og markmið slíkra æfinga, undirbúning, samhæfingu og þann lærdóm sem menn geta af henni dregið.

Voru menn almennt mjög jákvæðir fyrir að taka þátt í æfingunni.

Rauða kross deildirnar á svæðinu tóku að sér að útvega leikara í æfingarnar þ.e. sjúklinga og aðstandendur, auk sinna sammingsbundnu þátta innan almannavarna.

Undanfarna mánuði hefur verið í gangi vinna við gerð og uppfærslu neyðarvarnaáætlunar fyrir Rauða kross deild Þórshafnar og hef ég verið inni í þeirri vinnu. Var kapp lagt á að ljúka henni fyrir æfinguna, sem og tókst.

Á Vopnafirði er ekki til nein neyðarvarnaáætlun en á fundinn mættu 2 fjöldahjálparstjórar. Rauða kross deildin á Vopnafirði hefur gert samkomulag við slysavarnadeild kvenna á staðnum um að hún sjá um fjölda- og félagslegt hjálparstarf deildarinnar.

Voru menn að vonum stressaðir yfir stöðu mála, en kom saman um að ekki væri tími til að halda námskeið í fjöldahjálp með svo stuttum fyrirvara, en fullur vilji til að taka þátt í æfingunni og halda námskeið frekar í haust.

Í framhaldinu var farið að ræða um þá fræðslu sem að deildafólk vildi fá fyrir æfinguna og varð að samkomulagi að fræðsla í sálrænni skyndihjálp, skráningu, samskiptum við fjölmiðla og yfirferð yfir hlutverk Rauða krossins, væri það sem þyrfti. Þegar svo lá fyrir að Rauði kross deildir ættu einnig að taka þátt í förðun sjúklinga þá bættist við fræðsla á þeim þætti.

Miðvikudaginn 14. maí fór ég til Þórshafnar og var með skráningaræfingu fyrir deildafólk bæði frá Þórshöfn og Vopnafirði, mættu fjórar konur frá hvorum stað.

Seinni partinn daginn eftir hófst svo fræðsla sem stóð yfir með hléum þar til æfingarnar sjálfar hófust.

Það sem ég held að komi út úr svona æfingum, fyrir utan samhæfinguna og það að aðilar geri sér grein fyrir mikilvægi allra viðbragðsaðila (sem nokkuð hefur skort á að “mjúku þættirnir hefðu sinn sess”), er hversu raunverulegt þetta var fyrir þeim sem að æfingunni komu og þar af leiðandi held ég að mönnum sé miklu betur ljóst mikilvægi þess að manna lykilstöður, fólk sem getur unnið undir því álagi sem að raunverulegir atburðir kalla á.

Það að vera ekki með neitt skilgreint hlutverk í æfingu og undirbúningi gaf mér kost á að fylgjast með á starfssvæðum og fá þar af leiðandi betri yfirsýn yfir alla þættina, sem mun nýtast mér vel. Þegar á heildina er litið tókst æfingin mjög vel, miðað við að ekki var búið að manna stöður fyrir en á elleftu stundu, sem að óhjákvæmilega gerði alla undirbúningsvinnu miklu erfiðara en skyldi.

Það sem þarf að gera í framtíðinni er að fylgja eftir þeirri vakningu sem átt hefur sér stað, með því að stofna áfallahjálparteymi á svæðinu og mennta fleiri fjöldahjálparstjóra hjá þessum deildum.

Júní 2003

Guðný H. Björnsdóttir, svæðisfulltrúi á Norðurlandi.

Flugvallarstarfsmenn

Flugslýsaæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Flugvallarstarfsmenn

Hópstjóri: Jóhann Þór Jónsson

Undirritaður var hópstjóri yfir hópnum flugvallarstarfsmenn.

Auk undirritaðs voru í þessum hóp
Rolf Tryggvason Slökkviliði Akureyrar
Jón Friðrik Jóhannsson Slökkviliði Höfuðborgarsvæðis
Bergþór N Bergþórsson Flugmálastjórn

Undirbúningur:

Ákveðið var að slá saman flugvallarvörðum og slökkviliði Þórshafnar í undirbúningi fyrir æfinguna. Undirbúningur fólst í fyrirlestrum og svokölluðum spilverkefnum. Spilverkefni er æfingar þar sem notast er við leikfangabíla og flugvélar, hægt er að líkja eftir flugslysum og viðbrögðum við þeim. Þetta fyrirkomulag féll í góðan jarðveg hjá heimamönnum

Flugvallarstarfsmenn:

Undirritaður var staddur á vettvangi og fylgdist með störfum flugvallarslökkviliðs. Æfingin var sett í gang um leið og búið var að kveikja í flökunum. Þar sem undirritaður sá einnig um að kveikja í flökunum og viðhalda eldi í þeim er ég ekki með neinar tímasetningar. Tveir starfsmenn voru við vinnu á flugvellinum þegar æfingin fór fram, einn í turni og annar við afgreiðslu og þessháttar. Þegar æfingin var ræst byrjaði starfsmaður í turni á því að tilkynna til neyðarlínu um atvikið og hélt svo af stað á vettvanginn. Þegar hann kom á vettvanginn stillti hann slökkvibílnum upp við flökin, dró svo út slönguna og hleypti þrýstingi frá lofthylki inná tank sem inniheldur léttvatnsblöndu. Engin þrýstingur virtist fara inná tankinn, þrýstingsminkari sem er á lofthylkinu stóð á sér og hleypti ekki lofti inná tankinn nema í mjög litlu magni. Þetta varð til þess að engin þrýstingur myndaðist í tanknum og bunan sem kom úr stútnum var frekar mögur. Það er óhætt að segja að starfsmaðurinn hafi staðið sig mjög vel. Allir vita að það er ekki góð tilfinning að standa með búnað sem verður að treysta 100% á sem svo klikkar. En starfsmaðurinn lét þetta ekki á sig fá og náði á ótrúlega hátt að hindra útbreiðslu eldsins og halda honum í skefjum með þessar litlu bunu sem hann hafði. Þegar Björgunarstjóri kom á vettvang gaf hann sig á tal við starfsmanninn og þeir ræddu málin, eftir það fór starfsmaðurinn aftur í flugstöð til að undirbúa komu sjúkraflugs og fl.

Atriði sem vel fóru:

- Staðsetning slökkvibifreiðar var mjög góð með tilliti til vettvang og vinds.
- Starfsmaður vann mjög vel og var yfirvegaður og vann sínu vinnu óaðfinnanlega þrátt fyrir mikið álag.
- Starfsmaður skilaði góðri skýrslu til björgunarstjóra áður en björgunarstjóri sendi hann til baka í flugstöð.

Atriði sem betur mága fara:

- Búnaðurinn á slökkvibílnum virkaði ekki sem skildi. Nauðsynlegt er að prófa búnaðinn á flugvallarslökkvibílnum reglulega, ef það er ekki gert verður þrýstijafnari sem jafnar loftþrýstingi inná léttvatnskútin stírdur og getur jafnvel alveg staði á sér eins og gerðist í þessu tilfelli. Tillögur til úrbóta. Koma verður upp tank þannig að hægt sé að tæma léttvatnið af bílnum og setja vatn á hann í staðin. Einnig verður að vera til aukaflaska af köfnunarefni til að setja á bílinn. Þannig ætti að vera hægt að prófa búnaðinn reglulega og mæli ég með að þetta sé gert ekki sjaldnar en einu sinni í mánuði.

- Flugvallarhlað er opið fyrir almennri umferð.
Það virðist sem mjög frjálst sé gengið um flughlaðið á Vopnafjarðarflugvelli, hlið sem er á girðingu stendur opið öllum stundum og hver sem er hefur greiðan aðgang að flughlaðinu og þaðan inná flugbraut
Tillögur til úrbóta. Hliðið sem lokar af flughlaðið ætti undir öllum eðlilegum kringumstæðum að vera lokað og mjög mikilvægt er að umferð um flughlað sé stjórnað þannig að ekki komist hver sem er þar inn.

- Engin slökkvigalli er á flugvellingum
Í viðauka 14 hjá alþjóða flugmálastofnuninni kveður á um að flugvallarslökkviliðsmenn skuli vera í fullum hlífðarbúnaði við æfingar og störf. Fullur hlífðarbúnaður við slökkvistörf telst vera

Slökkvigalli
Hjálmur
Stígvél
Vettlingar
Reykköfunarhetta
(Reykköfunartæki)

Tillögur til úrbóta. Kaupa þarf slökkvigalla fyrir starfsmanninn eða gera samstarfssamning við slökkvilið Vopnafjarðar um viðbúnað við flugtök og landingar á flugvellingu

Jóhann Þór Jónsson
Slökkvilið Akureyrar

Rannsókn og skráning

Flugslýsaæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Rannsókn og skráning

Hópstjóri: Steinar Steinarsson

Rannsóknarþátturinn var ekki hluti af æfingunni að öðru leyti en því að áhersla var lögð á verndun vettvangs með tilliti til rannsókna. Einnig var boðun rannsakenda gegnum Neyðarlínu hluti af æfingunni. Boðun til Rannsóknarnefndar flugslýsa misfórst á þessari æfingu.

1. Í skráningarhópi voru:

- g) Starfsmenn Heilbrigðisstofnunar Austurlands og Rauðakrossdeildar Vopnafjarðar.
- h) Með heimamönnum starfaði Bára Benediktsdóttir hjúkrunarfræðingur, á vegum Slýsa- og bráðadeildar LSH og undirritaður.
- i) Við skráningu störfuðu Edda Guðmundsdóttir og Harpa Guðmundsdóttir á söfnunarsvæði (SSÓ og SSS) og Hrönn Róbertsdóttir við komu skjólstæðinga á endastöð. Á vegum RKÍ skráðu Guðný H. Björnsdóttir og Guðrún Stefánsdóttir.

2. Eftirlit með skráningu á æfingunni:

- e) Steinar Steinarsson

3. Tímasetningar helstu atburða (miðað við klukkur viðkomandi).

Kl.	
13:03	Æfing hafin
13:19	Fyrstu sjúklingar koma á SSS – fyrsta innskráning
13:54	Læknir óskar eftir flutningi af SSÓ fyrir tvo einstaklinga
14:03	Tveir af SSÓ í fjöldahjálparstöð – fyrsta útskráning
14:15	Skráningarblað no.1 faxað á fjöldahjálparstöð
14:32	Skráningarblað no. 1 móttakið í fjöldahjálparstöð
15:13	Lok æfingar

4. Hvernig þótti verkþáttur skráningar ganga á æfingunni almennt?

Vel, skráningin gekk upp. Allir fundust og nafnalistar pössuðu saman.

5. Það sem **vel tókst til** við skráningu.

- e) Atriði við framkvæmd æfingarinnar:
 - Starfsaðilar skiluðu vel sínum hlutverkum.
 - Allir skjólstæðingar skiluðu sér í skráningunni.
 - Upplýsingastreymi til aðhlyningarstjóra var gott.
 - Upplýsingastreymi í fjöldahjálparstöð var gott.
 - Innskráning inn á „sjúkrastofnun“ fjöldahjálparstöð var í góðu lagi.

6. Það sem **betur mátti fara** og **tillögur til úrbóta**.

- e) Atriði við undirbúning æfingarinnar:
 - Þáttur sunnanmanna. Skráning skjólstæðinga í hópslýsi er stór þáttur í úrvinnslu og samræming milli viðbragðsaðila lykilatriði til þess að hún gangi upp. Núverandi kerfi er hægt að bæta með því að taka í gagnið ný frumgreiningarspjöld sem hafa verið útbúin og með réttri kynningu á notkun þeirra væri hægt að bæta skráningarferlið. Einfalda þarf skráningarblað og jafnvel að prenta leiðbeiningar aftan á eyðublaðið. Heildarsamræming þarf að eiga sér stað milli Landlækniseimbættis og Ríkislögreglustjóra og er það að verða mjög brýnt verkefni.
 - Þáttur heimamanna. Talsverðan tíma tók fyrir RKÍ að fá staðfest nöfn látinna. Faxtæki á flugvelli er gamalt og úrsérgengið, en talsverðan tíma tók í hvert skipti að koma skráningarblaði í gegn. Faxtæki í fjöldahjálparstöð var pappírslaut og skýrir það tímamismuninn, 17 mínútur, frá því skráningarblað no. 1 var sent og þar til það var móttakið. Dálkur fyrir tímasetning á sendingu skráningarblaðs mætti vera til staðar.

Steinar Steinarsson flugstjóri
Rannsóknarnefnd flugslýsa

Fjarskipti

Flugslýsaæfingin Vopnafjörður 2003

Hópur: Fjarskipti	Hópstjóri: Jónína S. Sigurðardóttir
--------------------------	--

Vopnafjörður.

Samkvæmt fjarskiptaskipulagi sem unnið var fyrir æfinguna áttu fjarskipti að fara fram á rás 2 sem er endurvarpi á Dýjafjalli. Þegar æfingin hófst kom í ljós að sá endurvarpi var bilaður og var þá ákveðið að skipta yfir á rás 5, hjálparsveitarrás. Fjarskiptin gengu vel fyrir sig. Skipanir voru yfirvegaðar og ákveðnar og ekki var um að ræða óþarfa samskipti sem trufluðu æfinguna.

Þórshöfn.

Samkvæmt fjarskiptaskipulagi sem unnið var fyrir æfinguna áttu fjarskipti að fara fram á rás 5 sem er ekki endurvarparás. Einnig kom aðgerðarstjórn saman á Húsavík og átti að nota rás 1, lögreglurás á endurvarpa á Húsavíkurfjalli, en sú rás var biluð þegar til átti að taka og var því samband á milli vettvangs og aðgerðarstjórnar í gengum síma. Er það ekki góður kostur því nauðsynlegt er að aðgerðarstjórn geti fylgst með fjarskiptum beint frá vettvangi. Rás 5 var nokkuð skýr. Hins vegar skiluðu fjarskipti sér misjafnlega vel á milli stjórnanda og vettvangs, þannig að fjarskipti á æfingunni hefðu mátt ganga betur í heild sinni.

Að lokum.

Á báðum æfingunum var vont veður, rigning og hvasst. Það átti sinn þátt í því t.d. á Þórshöfn að fjarskipti voru að detta út og inn. Einnig bar á töluverðu æfingarleysi við notkun fjarskipta og meðhöndlun á stöðvunum. Ljóst er að þegar verið er að undirbúa svona æfingar þá þarf að renna yfir og veita heimafólki fræðslu í farskiptum, bæði í meðhöndlun stöðvanna, hvernig stöðvarnar vinna og svo það hvernig á að bera sig að við að tala í stöðvarnar bæði við slæmar og góðar aðstæður. Á báðum stöðum var vöntun á talstöðvum bæði hjá lögreglu og öðrum viðbragðsaðilum.

Jónína Sigurðardóttir
Sími 608-442-4159

Viðaukar

Sunnudagur 17. maí 2003

Rýnifundur á Vopnafirði

Fundur hófst kl. 18:00 með því að **Árni Birgisson**, æfingastjóri, hafði forsögu um tilgang æfingarinnar. Hann fór yfir gang mála sem hann taldi hafa gengið vel.

Næst komu hópstjórar hver af öðrum og sögðu frá því helsta sem að þeim snéri.

Víðir Reynisson var mjög ánægður en smá vandræði voru með fjarskipti til að byrja með en það lagaðist fljótlega. Vettvangsstjóri skilaði sínu hlutverki af mikilli þryði. Eins var björgunarstjórinn mjög skeleggur og hafði góða yfirsýn.

Jón Friðrik Jóhannsson hafði orð fyrir Jóhann Þór Jónsson, hópstjóra og lýsti í stórum dráttum aðkomu slökkviliðsmanna á slysstað. Þegar starfsmaður flugturns kom fyrstur á vettvang á “brautarbílnum” reyndist lítill þrýstingur á vatninu en að lokum náðist að tæma bílinn. Minna varð úr klippivinnu en til stóð vegna þess að slökkviliðsmennirnir gátu opnað hurðir á bílflakinu sem átti að vera flugvélaskrokkur með fólk innanborðs.

Jón Baldursson sagði í stuttu máli að flest er að hans deild snéri tókst mjög vel.

Herdís Sigurjónsdóttir var í heildina ánægð með útkomuna en sagði m.a. að láðst hefði að láta aðstandendur í flugstöð vita um söfnunarsvæði aðstandenda.

Jónína S. Sigurðardóttir sagði að hvað fjarskiptin snerti hefði plan A brugðist en plan B gekk vel.

Steinar Steinarsson kvað boðun til Rannsókarnefndar flugslysa hefði brugðist.

Nú var komið að heimamönnum að tjá sig:

Vettvangsstjóri þakkaði öllum fyrir góða æfingu, sem honum fannst ganga vel í alla staði. Reyndar dattu fjarskiptin út í byrjun – líka NMT en svo lagaðist þetta og gekk vel.

Björn H. Sigurbjörnsson, björgunarstjóri, taldi upplýsingaflæði ekki nógu gott. Hann gleymdi m.a. að spyrja um stöðuna þegar hann kom á vettvang. Annars var hann mjög ánægður og þakkaði fyrir sig.

Aðhlyningarstjóri sagði allt hafa gengið vel í heildina litið. Það vantaði e.t.v. fleiri björgunarmenn. Var þakklátur.

Ingólfur Arnarson sagði gaman að taka þátt í slíkri æfingu sem áhorfandi. Hann fann til með Finni þegar hann kom fyrstur á vettvang og upp kom vandamál með vatnið. Þetta verður lagað. Síðan þakkaði hann fyrir.

Vettvangsstjóri afhenti lögreglunni á Þórshöfn vettvangsstjórahjálminn.

Sjúkraflutningsmaður þakkaði fyrir og sagði þetta mjög myndarlega æfingu.

Vigdís Agnarstóttir sem sá um förðun sagði að þrjár konur á staðnum hefðu farðað alla sjúklinga án hennar hjálpar og skiluðu þær frábæru verki.

Víðir Reynisson hvatti menn til að punkta niður atriði sem koma upp í hugann eftir æfinguna og senda síðan til stjórnenda æfingarinnar. Klappað var fyrir heimamönnum.

Árni Birgisson þakkaði öllum í lokin.

Björn H. Sigurbjörnsson kynnir sveitarstjórnann og bar aftur fram þakkir.

Sveitarstjórinn, Þorsteinn Steinsson þakkar fyrir og telur þetta mjög mikilvægt þjálfunarinnar vegna. Segir svona æfingu vekja upp áhuga fyrir þessum málum. Ítrekar þakkir og býður öllum til kvöldmatar

Fundi slitið kl. 19:35.